

Vård- och omsorgsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till omsorgsnämnden

Datum:
2022-01-31

Diarienummer:
OSN-2020-00843

Handläggare:
Jessica Dahl

Årsbokslut verksamhetsplan och budget för omsorgsnämnden

Förslag till beslut

Omsorgsnämnden beslutar

1. **att** fastställa Verksamhetsplan och budget 2021, årsbokslut enligt **bilaga 1**,
2. **att** fastställa Ekonomiskt bokslut enligt **bilaga 2**,
3. **att** fastställa Uppföljningsrapport enligt **bilaga 3**,
4. **att** fastställa Omsorgsnämndens sammanställda analys inför årsredovisning enligt **bilaga 4**, samt
5. **att** överlämna dessa till kommunstyrelsen.

Ärendet

Omsorgsnämndens årsbokslut 2021 innefattar både nämndens ekonomiska bokslut, samt bedömning av hur nämnden uppnått de inriktningsmål och uppdrag som tilldelats nämnden av fullmäktige.

För 2021 redovisar omsorgsnämnden ett positivt resultat på 22 miljoner kronor. Kommunbidraget 2021 var 1 771 miljoner kronor och nämndens nettokostnader uppgick till 1 749 miljoner kronor. Detta betyder att nämnden hållit sig inom sin budget med ett överskott på 1,2 procent av tilldelad budgetram.

Uppföljning av kommunfullmäktiges mål och uppdrag och nämndens åtgärder visade att nämnden nått måluppfyllelse i hög grad i sju inriktningsmål och delvis i tre inriktningsmål.

Beredning

Ärendet har beretts på enheten för strategiskt stöd och stabsstöd ekonomi. Underlag till bokslut har i huvudsak rapporterats från förvaltningens avdelningschefer och områdeschefer.

Föredragning

Omsorgsnämnden redovisar ett positivt resultat för 2021 på 22 miljoner kronor. Det är andra året i följd som nämnden redovisar ett positivt resultat, då överskottet 2020 var 16 miljoner kronor. Kommunbidraget 2021 var 1 771 miljoner kronor och nämndens nettokostnader uppgick till 1 749 miljoner kronor, vilket betyder att nämnden hållit sig inom sin budget med ett överskott på 1,2 procent av tilldelad budgetram.

Det positiva resultatet är en effekt av högre externa intäkter från Migrationsverket och statsbidrag avseende covid (15 miljoner kr), samt lägre externa köp avseende boende och hemtjänst (7 miljoner kr). Inom externa köp LSS är kostnaderna för personlig assistans lägre än budgeterat på grund av förbättrad kostnadskontroll och lägre kostnader för sjuklöner (9 miljoner kr).

Redovisat överskott 2021 blev större än prognostiserat, eftersom pandemins närvaro i samhället inte minskade som förväntat. I augusti förväntades en återgång till det mer normala och därmed en ökad efterfrågan på nämndens insatser. Men det blev aldrig någon tydlig volymökning under hösten och den statliga ersättningen för sjuklönekostnader förlängdes.

Omsorgsnämnden bidrar i hög grad till måluppfyllelse i sju av nio inriktningsmål (se tabell). Utmaningar för att nå måluppfyllelse för nämnden har under år 2021 varit särskilt tydliga under inriktningsmålen 1 och 3. Nämndens grunduppdrag inryms i första hand under inriktningsmål 7. Bedömningen är att nämnden som helhet lyckats gott med ansvaret för sitt grunduppdrag under året.

Inriktningsmål	Helt uppfyllt	I hög grad uppfyllt	Delvis uppfyllt	Ej uppfyllt
1. Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi			x	
2. Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i		x		
3. Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande			x	
4. Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet		x		
5. Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete		x		
6. Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande		x		
7. Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet		x		
8. Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället		x		
9. Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala		x		
Totalt	0	7	2	0

Ekonomiska konsekvenser

Ej aktuellt i föreliggande förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 31 januari 2022
- Bilaga 1, Verksamhetsplan och budget – Årsbokslut 2021
- Bilaga 2, Ekonomiskt bokslut 2021
- Bilaga 3, Uppföljningsrapport 2021
- Bilaga 4, Omsorgsnämndens sammanställda analys inför årsredovisningen

Vård- och omsorgsförvaltningen

Lenita Granlund
Förvaltningsdirektör

Aktiverande styrdokument

Beslutsfattare:
Omsorgsnämnden

Dokumentansvarig:
Jessica Dahl

Datum:
2021-01-31

Diarienummer:
OSN-2020-00843

Verksamhetsplan och budget 2021 – 2023

Årsbokslut 2021

Översiktsplan

Mål och budget

Verksamhetsplaner och affärsplaner

Program

Handlingsplaner och övriga planer

Innehåll

Årsbokslut 2021	3
Uppföljning av kommunfullmäktiges mål och uppdrag.....	3
Inriktningsmål	4
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 1 Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi.....	4
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 2 Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i	6
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 3 Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande.....	7
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 4 Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet.....	9
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 5 Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete.....	11
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 6 Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande.....	13
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 7 Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet	14
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 8 I Uppsala ska ingen lämnas utanför och invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället.....	17
Kommunfullmäktiges inriktningsmål 9 Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala.....	19
Kvarvarande uppdrag från 2020	20
Uppföljning av omsorgsnämndens åtgärder.....	21
Särskild fråga om coronapandemin	32
Särskilda frågor om synpunktshanteringen	33

Årsbokslut 2021

Utifrån Mål och budget 2021–2023 arbetar omsorgsnämnden i elva uppdrag, sju nämndmål (fem nämndspecifika och två kommungemensamma) och 25 åtgärder.

I första avsnittet redovisar nämnden helårsbedömningen för kommunfullmäktiges inriktningsmål och uppdrag samt de sju nämndmålen. I det andra redovisas status på de åtgärder som nämnden beslutat om inom de tilldelade uppdragen.

Utöver ovanstående uppföljning beskriver nämnden kortfattat även vilka åtgärder för återgång efter pandemin som vidtagits och vilka utmaningar och möjligheter nämndens står inför under pågående pandemi och svarar på särskilda frågor om synpunktshanteringen.

Uppföljning av kommunfullmäktiges mål och uppdrag

För varje inriktningsmål redovisas status för de uppdrag som hör till målet. Även kvarvarande uppdrag från tidigare år redovisas samt uppdrag som kommunfullmäktige och kommunstyrelsen beslutat vid sidan av Mål och budget under året.

Uppdragets status redovisas med en färg och med ett årtal för när det beräknas vara genomfört.

Färgerna har följande betydelse:

Blått	Uppdraget är genomfört
Grönt	Arbetet med uppdraget går enligt plan
Gult	Arbetet med uppdraget är inte påbörjat eller löper inte på enligt plan
Rött	Uppdraget genomförs inte

Inriktningsmål

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 1

Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Omsorgsnämnden bidrar delvis till inriktningsmålet och pågående arbete har delvis lett till önskat resultat.

Detta beror till största delen på att nämndens verksamheter, i varierande grad, påverkats av den pågående pandemin. Ett flertal verksamheter har varit tvungna att anpassas och ställa om för att minska smittspridning. Uppdrag och arbetsuppgifter på vård- och omsorgsförvaltningen har fått omprioriterats med anledning av pandemin.

Nämnden når trots anpassningar och omprioriteringar en budget i balans vid slutet av 2021. Detta beror dels på de tilldelade statsbidragen som har täckt sjuklönekostnader, dels på minskade volymer till följd av en minskad efterfrågan inom flera insatser. Framöver förväntas dock volymerna återgå till mer normala nivåer, samtidigt som statsbidragen inte kommer att utdelas i samma omfattning som föregående år. Detta innebär fortsatt stora utmaningar för att nå en budget i balans under de kommande åren.

Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi		
Uppdrag	Kommentar och prognos	Status
Genomföra en årlig kartläggning av hur nämndernas och bolagsstyrelsernas resurser kommer män och kvinnor till godo i syfte att omfördela resurser för att främja jämställdhet och likvärdighet.	Uppdraget pågår inte enligt plan. a) Kartläggningen för år 2021 påbörjades men genomfördes inte på grund av omprioriteringar till följd av pandemin.	
Förenkla företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice.	Uppdraget pågår enligt plan. a) De digitala tjänster som nämnden tillhandahåller har förbättrats. Exempelvis har utförarwebben utvecklats och tillgänglighetsanpassats så att det ska vara enkelt för utförarna att hitta den information de söker. b) Kontinuerliga dialoger och marknadsundersökningar i olika former med externa leverantörer genomförts. Arbetet har inneburit att nämnden har fått ökad kunskap om de tjänster som externa leverantörer erbjuder, möjlighet till att låta externa leverantörerna komma till tals och skapa goda relationer med dem. c) Tremånadersuppföljningen som genomförts i dialogform med externa leverantörer efter övertagande av verksamhet, har visats sig vara ett effektivt sätt att förebygga eventuella missförstånd och öka följsamhet till avtal.	

Nämndmål 1: Skapa en god ekonomisk hushållning genom ansvarsfull resursanvändning och en jämlik fördelning av nämndens resurser.

Omsorgsnämnden har uppnått det som planerats för år 2021.

För att möjliggöra en jämlik resursfördelning har en ny ersättningsmodell inom LSS gruppboheter och serviceboheter tagits fram. Modellen har pilottestats inom 10 st verksamheter i nämndens egenregi och baseras på nivåmätning av den enskilde individens behov av vård och omsorg samt behov av stöd i aktiviteter i det dagliga livet. Under våren 2022 kommer modellen att användas i samtliga av egenregins gruppboheter och serviceboheter och sedan användas som ett underlag (teoretisk budget/skuggbudget) för 2023.

Arbete har påbörjats med att även genomlysas och framarbetas en ny ersättningsmodell för valfrihetssystemet daglig verksamhet, vilket kommer att fortgå på vård- och omsorgsförvaltningen under 2022.

Kostnaderna för individuellt förskrivna hjälpmedel har ökat de senaste åren. Den översyn av hjälpmedelssortimentet som genomfördes under 2021 visade att det finns hjälpmedel som kan övergå från hälso- och sjukvårdsansvar till egenansvar. En anpassning av hjälpmedelssortimentet har utifrån detta genomförts.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 2

Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i

Omsorgsnämnden bidrar i hög grad till inriktningsmålet och har uppnått det som planerats för år 2021.

Nämnden arbetar med att förebygga och motverka risken att ungdomar med funktionsnedsättning utvecklar ett riskbruk, missbruk eller beroende och hamnar i ungdomsbrottslighet och kriminalitet. Nämnden arbetar även med att bekämpa välfärdsbrottslighet.

För att i ett större perspektiv möjliggöra att Uppsala ska vara tryggt att leva, verka och vistas i har ett arbete med att identifiera och analysera organisationens kritiska verksamheter, inklusive kritiska resurser och beroenden påbörjats. Detta i syfte att underlätta hur insatser ska prioriteras vid olika typer av kriser. En utvärdering av krishanteringen på förvaltningen under pandemin har genomförts och utifrån detta ska kontinuitetsplanering genomföras och beredskapsplaner uppdateras.

Ovanstående inriktning förväntas leda till en minskad oro hos individen och att samhällsekonomiska kostnader minskar. Insatserna och åtgärderna behöver dock stärkas (främst inom den kommunövergripande samverkan inom utsatta områden) för att få fullt genomslag.

Uppdrag	Kommentar och prognos	Status
Vässa kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.	Uppdraget pågår enligt plan och förväntas var klart 2023. Insatser för att bekämpa kriminalitet kombineras med förebyggande åtgärder. a) Tidiga och riktade åtgärder i samarbete med andra nämnder och Region Uppsala har pågått under året och kommer att pågå kontinuerligt, inom ramen för den lokala samverkansstrukturen HSVO. Exempel på riktade åtgärder är Team Maria och Geografiskt hälsofrämjande arbete för barn och ungdomar i Gottsunda.	

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 3

Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande 🌱

Omsorgsnämnden bidrar delvis till inriktningsmålet trots att det som planerats för 2021 är uppnått.

Insatser för en klimatomställning har genomförts i nämndens verksamheter och kunskapen om återvinning och återanvändning har stärkts. Under 2021 har digitala föreläsningar om utfasning av plastprodukter hållits och mer än hälften av alla miljöombud på vård- och omsorgsförvaltningen har deltagit i utbildningsinsatsningen. Majoriteten av alla verksamheter har även genomfört en plastkartläggning och påbörjat sitt arbete med att minska den fossila plasten.

Fordonsflottan består endast av bilar som kan drivas av fossilfritt drivmedel. Nästa steg är att se till att dessa fordon i största möjligaste mån tankas med fossilfritt drivmedel. Ytterligare insatser för fossilfrihet krävs dock inom externa verksamheter för att nämnden i högre grad kunna bidra till måluppfyllelse framöver. Detta för att nå målet om fossilfrihet för upphandlade transporter år 2023, samt 100 % ekologisk mat. Krav har lagts in i förfrågningsunderlag gällande fossilfria transporter, men systematisk uppföljning görs ännu inte.

För att öka takten i klimatomställningen behöver miljöfrågorna i verksamheterna belysas ytterligare så att arbetet på förvaltningen inom nämndens åtgärd stärks. Det finns även ett behov av att förbättra processen för uppföljning av arbetets effekter.

Uppdrag	Prognos och kommentar	Status
Öka takten i klimatomställningen för att minska växtgasutsläppen och nå målet om en fossilfri välfärdskommun 2030 och klimatpositivt Uppsala 2050.	Uppdraget pågår enligt plan och förväntas var klart 2023. a) En plastkartläggning har genomförts inom egenregion i syfte att minska användande av fossil plast i verksamheterna. Exempel på åtgärder som genomförts utifrån kartläggningen är byte av plastpåsar till påsar av förnybar plast, byte av plastredskap till träredskap i kök, minskad användning av skoskydd och minskat användande av engångsbestick vid utflykter. b) Mer än hälften av alla miljöombud inom förvaltningen och ett flertal chefer har deltagit i webbutbildning, som utöver kompetenshöjande miljökunskap, även innehåller verktyg och tips för att återvinna och återanvända samt för att minska användandet av miljöfarliga produkter. Utbildningen kommer fortsätta att hållas regelbundet och ska även ingå i webbutbildningen för nyanställd personal på vård- och omsorgsförvaltningen.	

Indikator	2019	2020	2021	Mål	Jämförvärde	Källa
Andel fossilfritt drivmedel (av totala mängden drivmedel)	69	77	i.u	100	-	
Kvinnor	-	-		-	-	
Män	-	-		-	-	
Andel inköpt ekologiskt producerade livsmedel i egen regi	24	24	47	100	-	
Kvinnor	-	-		-	-	
Män	-	-		-	-	
Klimatpåverkan av fem utvalda plastprodukter (kg CO2).		27287	i.u	minska	-	
Kvinnor	-	-		-	-	
Män	-	-		-	-	

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 4 Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet

Omsorgsnämnden bidrar i hög grad till inriktningsmålet och har uppnått det som planerats för år 2021.

Samarbete sker kontinuerligt i många avseenden med andra nämnder i Uppsala kommun och med Region Uppsala i samordnade insatser för att förbättra förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet för personer med funktionsnedsättning.

Som ett led i arbetet med integration och inkludering och för att bidra till att höja kvaliteten inom nämndens verksamheter har nämnden anställt medarbetare inom ramen för extratjänster.

Från och med den 1 januari 2022 fasas extratjänster ut enligt regeringens instruktioner till Arbetsförmedlingen. Detta innebär att Arbetsförmedlingen inte får fatta nya beslut om anvisning till extratjänster från och med den 1 januari 2022. Redan fattade och pågående beslut påverkas inte.

Mot bakgrund av detta kommer nämnden behöva hitta nya vägar/insatser för att kunna bidra till snabbare etablering och integrering under kommande år.

Uppdrag	Prognos och kommentar	Status
Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända och skapa förutsättningar för fler människor att försörja sig genom utbildning, arbete eller entreprenörskap.	Uppdraget pågår enligt plan och förväntas var klart 2023. a) En extratjänstanställning pågår under ett år och ger långtidsarbetslösa och nyanlända möjlighet att bidra med sin kompetens, få en referens och ger möjlighet att träna svenska i ett socialt sammanhang. För att stärka långtidsarbetslösas och nyanländas position på arbetsmarknaden har vård- och omsorgsförvaltningen under året tagit in ca 15 resurser i form av extratjänstanställningar.	

Nämndmål 2: Den psykiska och fysiska hälsan hos personer med funktionsnedsättning ska främjas.

Omsorgsnämnden har uppnått det som planerats för år 2021.

I Uppsala län samverkar kommunerna och Region Uppsala, bland annat kring psykisk hälsa, inom ramen för den regionala samverkansstrukturen HSVO.

Prioriterade målgrupper för Uppsala kommuns insatser inom ramen för statsbidragen inom psykisk hälsa och suicidprevention under år 2021 var barn och unga med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) och äldre personer.

Barn och unga

Exempel på satsningar/piloter inom den lokala samverkansstrukturen HSVO som pågått under 2021 är *Geografiskt hälsofrämjande arbete för barn och ungdomar i Gottsunda*. Denna pilot har trots pandemin kunnat genomföras med gott resultat och kommer även att införas i Gränby under 2022.

En annan satsning är *Projekt Team Maria*, som riktar sig till ungdomar med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, missbruk och därmed socialt nedbrytande

beteende. Syftet är att få unga i åldern 13–20 år drogfria genom tidiga insatser. I arbetet ingår att utreda, bedöma och diagnostisera unga med psykisk ohälsa och som även har ett skadligt bruk av alkohol och narkotiska preparat.

Goda levnadsvanor

Implementering av *Goda levnadsvanor* har pågått både inom verksamheter på vård- och omsorgsförvaltningen och i samverkan med Region Uppsala, där MAR medverkar i det lokala programområdet för Goda levnadsvanor. Arbetet syftar till att stärka betydelsen av goda levnadsvanor hos brukare och medarbetare och att öka kännedomen om var det finns stöd om man vill och behöver ändra livsstil och beteende.

Aktiviteter, motiverande samtal och kunskapshöjande åtgärder om goda levnadsvanor har genomförts under året. Det finns aktivitetsombud och hälsocoacher utsedda på förvaltningen och fokus har under pandemin framför allt legat på rörelse och kostvanor.

Arbetet kommer att fortsätta under 2022 och en projektanställd medarbetare kommer att finnas som stöd.

Suicidprevention

I *Strategi för närvårdssamverkan 2021–2023*, en överenskommelse mellan Region Uppsala och kommunerna i Uppsala län, finns fokusområden för den gemensamma utvecklingen och planeringen av arbetet med hälsa, stöd, vård och omsorg i länet. Utifrån strategin har ett långsiktigt och tvärsektorieellt suicidpreventivt arbete påbörjats. På vård- och omsorgsförvaltningen finns suicidpreventiva ombud vars syfte är att bidra med kunskap och ge stöd och hjälp i det suicidpreventiva arbetet till övriga medarbetare.

Våld i nära relationer

Omsorgsnämnden har representation inom Länsstyrelsen i Uppsalas nätverk inom uppdraget att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Nätverket syftar bland annat till erfarenhetsutbyte, kompetens- och metodstöd och analys av samordning av gemensamma satsningar i länet.

För att möjliggöra ökad kunskapsinsats avseende mäns våld mot kvinnor inom verksamhetsförlagd utbildning och arbetsplatslärande har även en kontakt etablerats med Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK).

Utöver detta pågår ett systematiskt arbete för att förebygga våld i nära relationer inom hela organisationen. Inom varje avdelning finns våldsbud som har i uppdrag att ge stöd till övriga medarbetare genom att ge råd och vägledning i situationer som uppkommer samt slussa vidare till rätt insats.

Detta nämndmål kommer att utgå, då det finns politisk styrning om psykisk hälsa genom uppdrag riktat till omsorgsnämnden i mål och budget 2022–2024.

Uppföljning av arbetet kommer därför fortsättningsvis att rapporteras under uppdrag 12, *Stärka arbetet med att främja psykisk hälsa och förebygga och hantera ökad psykisk ohälsa* i omsorgsnämndens verksamhetsplan och budget 2022–2024.

Uppföljning och rapportering av arbetet sker även årligen genom HSO:s verksamhetsberättelse.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 5 Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete

Omsorgsnämnden bidrar i hög grad till inriktningsmålet och har uppnått det som planerats för år 2021.

Det pågår flera initiativ för att öka den enskildes möjlighet att, utifrån sin förmåga, närma sig arbetsmarknaden, studier eller andra kompetenshöjande insatser. Det centrala är samverkan med andra huvudmän och nämnder.

Exempel på satsningar inom omsorgsnämndens område är; Daglig verksamhet, IPS arbetscoacher, sysselsättning socialpsykiatri, Supported Education och Ung Intro. Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan bidrar med bedömning av arbetsförmåga, praktikplatser, arbetshjälpmedel och anpassning av arbetsplatsen.

Under åren 2015–2020 har daglig verksamhet utökat sin verksamhet med genomsnittligen 15 deltagare per år. För att skapa ett så bra prognosarbete som möjligt inom daglig verksamhet har samarbete med Uppsalas särskolor, vilka presenterar antalet avgångselever per kommande tre år, upprättats.

Uppdrag	Prognos och kommentar	Status
Förbättra möjligheten till anställning för personer med funktionsnedsättning i kommunens verksamheter.	Uppdraget pågår enligt plan och förväntas var klart 2023. a) Tillsammans med arbetsmarknadsnämnden har arbete påbörjats för att effektivisera möjligheten till interna praktikplatser för personer med funktionsnedsättning. b) För att utöka antalet dagliga verksamheter utanför kommunens verksamheter är ett samarbete mellan Arbetsförmedlingen, och Försäkringskassan och Uppsala kommun etablerat. Eftersom efterfrågan på daglig verksamhet inte varit så stor under pandemin har inga nya verksamheter startats under året. c) Tillsammans med Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Region Uppsala har projektet Ung intro pågått. Det vände sig till ungdomar, i huvudsak med aktivitetsersättning, som har en funktionsnedsättning och är i behov av förrehabiliterande insatser för att närma sig eget arbete och försörjning. Projektet avslutades 30 juni 2021 och under hösten 2021 påbörjades implementeringen av metoden på arbetsmarknadsförvaltningen med en medarbetare finansierad av vård- och omsorgsförvaltningen.	

Nämndmål 3: Erbjud boendemiljöer för personer med funktionsnedsättning i olika åldrar, livssituationer

Omsorgsnämnden har inte fullt ut uppnått det som planerats för år 2021.

Under året 2021 var ambitionen i planen att tillskapa 19 nya LSS- platser (egen regi och

entreprenad). I augusti 2021 hade 14 nya platser tillkommit i Danmarks by. Då öppnandet av ett boende på Ekebyvägen skjutits fram till 2022, är antalet tillskapade platser vid årets slut 14 st.

På vård- och omsorgsförvaltningen bedrivs ett kontinuerligt samarbete internt mellan avdelningarna och boendesamordningen för att få till de bästa boendelösningarna och möjliggöra boendekarriär för den enskilde. Arbetet pågår för att nya bostäder ska nischas i enlighet med de behov som befintliga och framtida brukare har. Samverkan med fastighetsstaben på kommunstyrelsen sker fortlöpande utifrån bostads- och lokalförsörjningsplanen.

Genom fortsatt samordning och gemensam beredning med kommunstyrelsen inom lokalförsörjningsplaneringen ska nämnden fortsätta arbetet med samlokalisering inom daglig verksamhet och socialpsykiatriboenden och tillskapa nya platser för bostad med särskild service LSS 9:9.

Indikatorer

Indikator	2019	2020	2021	Mål	Jämförvärde	Källa
Färdigställda LSS-bostäder (platser i egen regi och entreprenad)		530	544	Öka	-	Bostads- och lokalförsörjningsplan (OSN-2021-00496)
Kvinnor		-	-			
Män		-	-			

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 6

Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande 🟢

Omsorgsnämnden bidrar i hög grad till inriktningsmålet och har uppnått det som planerats för år 2021.

Socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden, och omsorgsnämnden har fortsatt arbetet utifrån förra årets samverkansuppdrag i Mål och budget. En del av uppdraget syftar till att ge ett sammanhållet stöd till barn och unga som behöver mer stöd än vad som ingår i skolans ansvar. Samverkan sker på olika nivåer i organisationerna.

Mer information om samverkansuppdraget finns på sidan 15 under inriktningsmål 8. *I Uppsala ska ingen lämnas utanför och invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället.*

Uppdrag	Prognos och kommentar	Status
Genomlys och stärk samverkan, metoder och finansieringsmodeller avseende elever med stort stödbehov. (UBN, SCN och OSN)	Uppdraget pågår enligt plan och förväntas vara klart 2023. a) Arbetet inom uppdraget pågår i ett samordningsprojekt mellan nämnderna. Projektet kommer att avrapporteras under våren 2022. Vid respektive rapporteringstillfälle är det ansvarig direktör som leder presentation/avrapporering till ordförandena. b) Samarbete mellan myndigheten och egenregin på vård- och omsorgsförvaltningen och särskolerektorer har etablerats under året. Detta för att ungdomar ska få en tryggare övergång till daglig verksamhet från särskolan. Verksamheter inom vård- och omsorgsförvaltningen tar emot praktikelever från särgymnasiet varje termin. c)Handledning av lärare i gymnasiesärskolan har fortsatt i samarbete med utbildningsförvaltningen.	

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 7

Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet

Omsorgsnämnden bidrar i hög grad till inriktningsmålet och har uppnått det som planerats för år 2021.

Utifrån nämndens grunduppdrag och *Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning* pågår utvecklingsarbete i samverkan med övriga nämnder, med andra huvudmän, civilsamhället, föreningar och externa aktörer för att möjliggöra för personer med funktionsnedsättning i kommunen att kunna leva ett så aktivt och självständigt liv som möjligt.

Inom ramen för *God och nära vård* har strategier för verksamhetsutveckling och samverkan, både internt inom kommunen och tillsammans med Region Uppsala, tagits fram i syfte att samordna vård- och stödverksamhet som ökar individers hälsa och välbefinnande. Det finns även en brukarreferensgrupp där bland andra äldreombudsman, brukarombud Funktionsrätt och UPS är representerade.

Uppdrag	Prognos och kommentar	Status
Utveckla systematik genom exempelvis språkundervisning och språkmentorer för att säkerställa tillräckliga kunskaper i svenska språket för anställda med behov av det inom vård och omsorg. (OSN, ÄLN och AMN)	Uppdraget pågår enligt plan och förväntas var klart 2023. a) För att säkerställa att alla anställda har tillräckliga språkkunskaper och språkförståelse i svenska för att kommunicera och dokumentera har en språkombudsutbildning genomförts. Språkombuden ska arbeta med att utveckla yrkesspråket hos anställda, studerande och praktikanter och öka kunskapen och medvetenheten kring kulturella olikheter på arbetsplatserna. b) Omsorgsnämnden har även i samarbete med äldrenämnden och arbetsmarknadsnämnden genomfört en pilotverksamhet, en språkapplikation för översättning, med syfte att radera språkbarriärer.	

Nämndmål 4: Jämlik och patientsäker hälso- och sjukvård.

Omsorgsnämnden har uppnått det som planerats för år 2021.

Organisation, ledning och styrning på förvaltningen

Genom organisationsförändring och verksamhetsutveckling har processerna för ledning och styrning inom hälso- och sjukvården utvecklats och effektiviserats. All hälso- och sjukvårdskompetens har under året samlats inom en avdelning på vård- och omsorgsförvaltningen, vilket ger samverkansvinster och ökat kompetensutbyte hos legitimerad personal.

Under 2022 kommer ett arbete påbörjas för att ta fram specifika indikatorer i syfte att förtydliga hälso- och sjukvårdens innehåll, omfattning, kvalitet och effektivitet, möjliggöra jämförelser samt möjliggöra att följa omställningen till en nära vård.

Vårdhygien och smittspridning

Ett omfattande arbete har utförts i samarbete med Region Uppsalas enhet för vårdhygien. Fokus har legat på följsamhet av basala hygienrutiner och att denna följsamhet ska mätas och registreras. Samtliga medarbetare och chefer har gått utbildning i basala hygienrutiner och det finns utsedda hygienombud i verksamheterna.

För att minska smittspridning och möjliggöra vaccination mot covid-19 har nämnden haft ett tätt samarbete med Region Uppsala, både vad gäller planering, utförande och informationsinsatser.

Överenskommelse om god och nära vård

Under året har omsorgsnämnden bidragit med kompetens inom ett flertal utvecklingsarbeten. Dessa är bland andra; geografisk indelning av kommande noder för vårdcentrum i Uppsala, styrning och ledning av vårdcentrum, förstärkt geografiskt uppdrag och digitala processer för att stärka egenvård.

Det pågår en utveckling av hälsosystemets struktur med inriktning på vårdcentrum. Målet för ett vårdcentrum är att bidra till bättre och mer jämlik hälsa samt skapa förutsättningar för en god och nära vård för individer med komplexa behov. Syftet är att utveckla förmågan att leda och styra verksamheter i samverkan mellan huvudmän och arbeta sammanhållet utifrån individens fokus. Inom ramen för detta genomförandeprojekt finns ytterligare fem delprojekt som kommer att fortgå under år 2022:

- närvårdsplatser,
- teamsamverkan mellan regional/kommunal primärvård inklusive tillgång till medicinsk kompetens i form av rådgivande läkarstöd,
- barnmedicin och
- psykisk hälsa vuxna.

Rehabilitering

För att säkerställa att insatser av rehabilitering och förebyggande arbete håller god kvalitet har en medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR) rekryteras. I samband med detta initierades även ett projekt avseende behandling och rehabilitering för patienter med Postcovid. Under 2022 kommer ytterligare en MAR att rekryteras.

Utskrivningsprocessen

Arbetet för en förbättrad samverkan i utskrivningsprocessen fortgår för att säkerställa vård- och omsorgsbehovet efter slutenvård. Samverkan mellan hemsjukvård och biståndshandläggare är förbättrad. Patienter ligger inte kvar i slutenvård längre än nödvändigt. Vård- och omsorgsförvaltningens kostnader för utskrivningsklara har minskat. Effekten förväntas kvarstå.

Verksamhetssystem och kommunikationsverktyg

På vård- och omsorgsförvaltningen har verksamhetssystemet Lifecare införts. Systemet förväntas öka möjligheterna för samverkan mellan olika vårdgivare.

I samband med detta har även utbildning i och implementering av klassifikation av vårdåtgärder (KVÅ) genomförts. Klassifikationen möjliggör att beskrivning av vårdens innehåll blir enhetlig och ger underlag till statistisk beskrivning av vårdens innehåll.

Arbetet med att förbereda för implementering av nytt kommunikationsverktyg för samverkan mellan aktörer inom Region Uppsala och länets kommuner från nuvarande system Prator till Cosmic Link har fortgått under året. Datum för driftsättning beräknas till mars år 2022, men implementeringsaktiviteter bedöms behöva fortsätta under året.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 8

I Uppsala ska ingen lämnas utanför och invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället 🟢

Omsorgsnämnden bidrar i hög grad till inriktningsmålet och har uppnått det som planerats för år 2021.

Under 2021 har nämnden beslutat om en plan för välfärdsutveckling för vård och omsorg. Planen har tagits fram i gemensam beredning mellan brukare, funktionsrättsföreningar, förtroendevalda, fackliga organisationer och tjänstepersoner på vård- och omsorgsförvaltningen och kompletterar *Program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättningar* definierade målområden.

Utvecklingsplanen är femårig och vägleder i vad som särskilt behöver fokuseras på i utvecklingen av en långsiktig och hållbar vård- och omsorg. I samband med detta har även en välfärdsutvecklare rekryterats för att möjliggöra följsamheten till planen.

För att stärka de sociala nämndernas samordning av socialt stöd har chefer och tjänstepersoner på vård- och omsorgsförvaltningen under året deltagit i ett samordningsprojekt tillsammans med social-, arbetsmarknads-, utbildnings- och stadsbyggnadsförvaltningen. Projektet består av tre uppdrag; *att utreda förutsättningar för en gemensam ingång till sociala nämnder, att pröva möjligheten till samordnad hjälp och stöd i myndighetskontakter och att stärka samverkan, metoder och finansieringsmodeller avseende elever med stort stödbehov*. Arbetet inom de tre uppdragen kommer att avrapporteras till berörda nämnder under 2022.

Uppdrag	Prognos och kommentar	Status
Öka kunskapen om och utarbeta en systematik för att skapa likvärdiga möjligheter för invånarna att vara delaktiga i utvecklingen av Uppsala.	Uppdraget pågår enligt plan och förväntas var klart 2023. a) Det pågår flera utbildningssatsningar för att öka delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Två av dessa satsningar är implementering och lansering av utbildningsmaterial för <i>Programmet för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning</i> och delaktighetsmodellen, där filmer och diskussionsmaterial används för att öka medarbetarnas förmåga att stötta och stärka brukarnas möjlighet till påverkan.	

Nämndmål 5: Alla ska ha möjlighet att delta i den digitala utvecklingen utifrån sina förutsättningar

Digital kompetens

Pandemin har inneburit stora konsekvenser för både personer med funktionsnedsättning och omsorgsnämndens verksamheter. Verksamheterna har varit tvungna att anpassas och ställas om för att minska smittspridning. Den snabba digitala omställningen har också påverkat samhället i stort. Utmaningen med att använda digitala verktyg har blivit mer påtaglig då allt fler samhällstjänster utförts digitalt.

För att öka den digitala kompetensen hos personer med funktionsnedsättning har det inom projektet Funk IT genomförts anpassade kurser och individuell undervisning för att öka kunskapen och därmed användandet av dator, surfplatta eller mobil, vilket behövs för att kunna söka information och uträtta ärenden. Undervisningspaketet syftade även till att öka riskmedvetenheten gällande betaltjänster och användandet av sociala medier hos deltagarna

Deltagare i projektet var personer med psykiska, neuropsykiska och/eller kognitiva funktionsnedsättningar, vilka har insatsen boende, boendestöd, sysselsättning eller personer som deltar i träffpunktsverksamheter inom vård- och omsorgsförvaltningen. Projektet avslutades i mars 2021 med ett gott resultat. Kompetensen hos deltagarna har ökat och de kan nu använda modern teknik i sin vardag. Det kursmaterial som användes finns nu tillgängligt för fortsatt användning av personer i målgrupperna och för många andra som kan behöva stöd eller tydliga instruktioner för att klara att använda modern teknik.

Digital transformation

Under året har digitaliseringsarbetet på vård- och omsorgsförvaltningen organiserats så att utsedda medarbetare kan arbeta mer fokuserat kring verksamhetsutveckling med fokus digital teknik. Inom varje avdelning finns utsedda medarbetare som koordinerar arbetet med fokus på digitala initiativ inom nämndens ansvarsområde. En styrgrupp för digitaliseringsfrågor har inrättats där fokus är information, diskussion och beslut i frågor avseende digitaliseringsinitiativ inom nämnden.

Under året startades även projektet *Trygghetsskapande teknik*. Med trygghetsskapande teknik menas teknik som utan dröjsmål uppmärksammar den enskildes behov av stöd och hjälp. Inom projektet fokuseras på teknik som både underlättar och förbättrar för brukarna, exempelvis genom att bidra till trygghet och självständighet samt möjliggöra kvarboende eller flytt till ett mindre personaltätt boende *samt* gör det möjligt för medarbetarna att ägna mer tid till omvårdnadsarbete och möten med brukarna.

För att möjliggöra trådlöst internet i gemensamhetsutrymmen inom nämndens samtliga verksamheter pågår samarbete med IT staben och fastighetsstaben på kommunledningskontoret. Utifrån planritningar har beräkningar gjorts för att säkra att verksamheten får full täckning av trådlöst internet i personalutrymmen och gemensamhetsutrymmen.

Installation har dock inte kunnat genomföras på grund av den komponentbrist som råder utifrån pandemin. I väntan på att produkter kan levereras har ett arbete påbörjats för att skapa förutsättningar för installation när produkterna finns tillgängliga, så som exempelvis kabeldragning etc.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål 9

Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

Omsorgsnämnden bidrar i hög grad till inriktningsmålet och har uppnått det som planerats för år 2021.

Våren 2021 fattade kommunstyrelsen beslut om en riktlinje för nämndernas och bolagsstyrelsernas verksamhetsplanering och uppföljning samt interna kontroll. En riktlinje som även innefattar arbetet med kompetensförsörjning som en naturlig del av verksamhetsplaneringen.

Att attrahera och rekrytera chefer förväntas bli en större utmaning framöver. Denna utmaning relaterad till Uppsala kommuns riktmärke för antal medarbetare per chef innebär att vård- och omsorgsförvaltningen behöver en strategi för att attrahera och behålla chefer. Arbetet har påbörjats under hösten 2021 och under 2022 kommer en resurs att rekryteras för att arbeta heltid med chefsförsörjning i förvaltningen.

Uppdrag	Prognos och kommentar	Status
Stärka den strategiska och operativa kompetensförsörjningsplaneringen för kommunen som arbetsgivare med fokus på bristyrken. (KS, UBN, ÄLN, OSN, KTN och AMN)	Uppdraget förväntas vara klart 2023. a) Under hösten 2021 påbörjades arbetet med det kommungemensamma verktyget för kompetensförsörjningsplanering. Verktyget och arbetssättet är en viktig del i att kunna arbeta mer strategiskt och systematiskt med kompetensförsörjning där målet är att kompetensförsörjningsplaneringen ska bli en naturlig del av verksamhetsplaneringen. b) Arbeta är också påbörjat med individuella kompetensutvecklingsplaner för chefer utifrån modellen 70-20-10. Utifrån denna modell förs samtal och dialog om kompetens samt behov av kompetensutveckling. Genom dessa samtal ges information om nuläge men också hur behoven av kompetensutveckling ser ut framöver b) Nämnden har pågående aktiviteter för att säkra kompetensförsörjningen och för att arbeta för att vara en attraktiv arbetsgivare. Bland annat har nämnden under året arbetat fokuserat med att attrahera sjuksköterskor. Vidare har nämnden också ett pågående samarbete med socialnämnden, äldrenämnden och arbetsmarknadsnämnden gällande rekrytering av socionomer.	

Kommunövergripande nämndmål: Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv

Utöver den årliga organisatoriska och sociala arbetsmiljöundersökningen genomför nämnden också en årlig uppföljning av det systematiska arbetsmiljöarbetet. Det är en återblick av hur nämnden arbetat med arbetsmiljöfrågorna under året. Resultatet visar att nämnden har ett väl fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete.

Ett utvecklingsarbetet av denna uppföljning pågår och under 2022 kommer den digitaliseras. Tanken med detta är att chefer på ett mer tydligt sätt kan se vad som behöver göras och när men också att arbetsmiljöarbetet blir mer överblickbart för alla chefsled och för skyddsombud.

Sjukfrånvaron följs upp regelbundet i månadsuppföljningar och diskuteras och analyseras i ledningsgrupper, där även behov och eventuella extrainsatser diskuteras.

Kommunövergripande nämndmål: Kommunen ska ha ett kulturbärande ledar- och medarbetarskap, som säkrar leveranser av hög kvalitet, verksamhetsutveckling och medledarskap

Chefsuppdraget är implementerat på vård- och omsorgsförvaltningen och arbetet med individuella utvecklingsplaner för chefer löper på. En viktig del i arbetet med hållbart ledarskap är dialogen där behov av stöd, arbetsmiljö och utveckling diskuteras och planeras. I och med detta verktyg har vi fått ett större fokus på dialogen men också kring stöd och utveckling av ledarskapet.

I ledningsgrupper och på ledarträffar belyses också vikten av ett tillitsbaserat ledarskap, att det handlar om en kultur som bygger på tillit och på vikten av medledarskap, att ge och kunna få ta ansvar och på så sätt växa och utvecklas. I olika forum inom förvaltningen betonas och diskuteras också vikten av att som chef kunna leda i förändringsarbete. Att bygga en kultur tar tid och i samband med att tillit och förändringsledning lyfts och diskuteras leder det också till utvecklande dialog och reflektion.

Kvarvarande uppdrag från 2020

Kvarvarande

Uppdrag	Prognos	Status
Ta fram en informationshanteringsplan som utifrån verksamheternas processer stödjer en effektiv, rättssäker och digital informationshantering	Projekt IH plan påbörjades i januari 2021 och en nämndspecifik plan förväntas vara klar under 2022.	

Uppföljning av omsorgsnämndens åtgärder

Nedan beskrivs status på de åtgärder som omsorgsnämnden beslutat om utifrån tilldelade uppdrag i Mål och budget 2021–2023.

Åtgärdernas status redovisas enligt följande färgmarkering:

Blått	Åtgärden är genomförd
Grönt	Arbetet med åtgärderna går enligt plan
Gult	Arbetet med åtgärden är inte påbörjat eller löper inte på enligt plan
Röd	Åtgärden genomförs inte

1. Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi

Uppdrag: Genomföra en årlig kartläggning av hur nämndernas och bolags-styrelsernas resurser kommer män och kvinnor tillgodo i syfte att omfördela resurser för att främja jämställdhet och likvärdighet.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1.1.1 Säkerställ jämställd, jämlik och likvärdig, resursfördelning mellan män och kvinnor.	a) Kartläggning för år 2020 har påbörjats, men arbetet har försenats på grund av andra prioriteringar till följd av pandemin.	

Uppdrag: Förenkla företagens vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
1.2.1 Säkerställ att utförare inom nämndens verksamheter bemöts effektivt och med god tillgänglighet och service, där det är enkelt för utförarna att hitta den information de söker	a) Utförarwebben har uppdaterats och tillgänglighetsanpassats. b) Representanter från förvaltningen har deltagit på leverantörsträffar tillsammans med myndigheten.	
1.2.2 Skapa förutsättningar för externa utförare att vara delaktiga i upphandlingsprocessen.	a) Via dialogmöten med externa utförare och RFI (enkät) inför framtagande av förfrågningsunderlag inom DV (LOV) har information om upplevelsen av upphandlingsprocess, anbudsunderlag, övertagandemöten och uppföljning inhämtats.	

Nämndmål 1: Skapa en god ekonomisk hushållning genom ansvarsfull resursanvändning och en jämlik fördelning av nämndens resurser.

Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
Framarbeta en intern resursfördelningsmodell.	a) Ersättningsmodell inom LSS gruppboheter och serviceboheter framtagen och under hösten 2021 genomfördes en pilot på verksamheterna inom egenregion. b) Arbetet pågår att ta fram en ny ersättningsmodell för daglig verksamhet.	

	• De nya ersättningsmodellerna ska vara transparenta och ge utföraren möjlighet att ge brukaren den vård och omsorg som brukaren har behov av. Modellerna har en rehabiliterande inriktning och kommer att förenkla budgetprocessen och den ekonomisk uppföljningen. • Det finns även möjlighet att applicera modellen inom upphandlade verksamheter för kommande upphandlingar och avtal. c) Det pågår en översyn av avtal för transporter inom egenregin. d) Genomlysning och anpassning av hjälpmedelssortimentet för att säkerställa att nämndens resurser används ansvarsfullt har genomförts.	

2. Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i

Uppdrag: <i>Vässa kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.</i>		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
2.1.1 Vidta förebyggande åtgärder för att motverka att personer med funktionsnedsättning utvecklar ett risk eller missbruk. <i>(Aktiviteter kopplade till Verksamhetsplan HSVO Uppsala 2021)</i>	a) Handlingsplan Gottsunda har följts upp och sammanfattats i en slutrapport. Förflyttningar har skett inom flera områden, såsom tidiga insatser för barn och unga och ökat utbud av aktiviteter. • Pilot för barn och unga <i>Geografiskt hälsouppdrag Gottsunda</i>, i syfte att förbättra kosthållning, klara av att handla mat osv. b) Team Maria, ett projekt mellan RU och länets kommuner är ett förebyggande arbete för ungdomar med NPF problematik, missbruk och därmed socialt nedbrytande beteende.	
2.1.2 Planera för att upprätthålla nämndens verksamhet oavsett vilken samhällsstörning eller kris den utsätts för. (Kontinuitetsplanering)	a) Utvärdering av krishanteringen under pandemin pågår. b) Revidering av <i>Ledningsplan inför och vid allvarlig störning</i> som nu ska gälla för vård- och omsorgsförvaltningen pågår. • Arbetsgrupp sammansatt där revideringar pågår. • Arbete pågår även med att initiera identifierade utvecklingsarbeten för att bättre kunna hantera verksamheten i andra typer av kriser. Utvecklingsarbetena ska syfta till att tydliggöra hur insatserna ska fokuseras för att upprätthålla verksamheten på	

	en acceptabel nivå vid störningar och avbrott. c) Arbetet med pandemianpassningar har fortlöpt. Förvaltningen omvärldsbevakar kontinuerligt och arbetar med att successivt förbereda för återöppningar av verksamheter och återgång till tidigare och nya rutiner. • Driftstoppspärmar • Ansvariga för brandskydd • Krispaket för elbortfall, oväder, värmebölja	

3. Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande

Uppdrag: <i>Öka takten i klimatomställningen för att minska växtgasutsläppen och nå målet om en fossilfri välfärdskommun 2030 och klimatpositivt Uppsala 2050.</i>		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
3.1.1 Minska användandet av miljöfarliga produkter och fossilbränsle inom nämndens verksamheter.	a) Digitala föreläsningar om utfasning av plastprodukter har genomförts. • Mer än hälften av alla miljöombud på vård- och omsorgsförvaltningen har deltagit i utbildningssatsningen. • Majoriteten av alla verksamheter har genomfört plastkartläggningen och påbörjat sitt arbete med att minska på den fossila platsen. • Alla inköp av förbrukningsartiklar sker via Proceedo. Därmed är alla produkter kontrollerade utifrån miljöaspekter.	

4. Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande

Uppdrag: <i>Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända och skapa förutsättningar för fler människor att försörja sig genom utbildning, arbete eller entreprenörskap.</i>		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
4.1.1 Möjliggör fler anställningar via extratjänster.	a) På flera enheter har man tagit i resurser i form av extratjänster, som är en arbetsmarknadsanställning som syftar till att långtidsarbetslösa och nyanlända ska få arbete och en stärkt position på arbetsmarknaden.	

Nämndmål 2: Den psykiska och fysiska hälsan hos personer med funktionsnedsättning ska främjas.

Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
Förbättra kunskapen om och stärk möjligheten till goda levnadsvanor hos personer med funktionsnedsättning.	Åtgärden är genomförd och arbetet har övergått till ordinarie verksamhetsutveckling.	

	a) Implementering av <i>Goda levnadsvanor</i> pågår både på förvaltningen och i samverkan med RU, där MAR medverkar i det lokala programområdet för Goda levnadsvanor. Arbetet syftar till att stärka betydelsen av goda levnadsvanor hos brukare och medarbetare och att öka kännedomen om var det finns stöd om man vill och behöver ändra livsstil och beteende.	
Säkerställ nämndens medarbetares kunskap och kompetens gällande hedersrelaterat förtryck och våld.	a) Länsstyrelsen i Uppsala är regional samordnare för uppdraget att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor • OSN har representation i nätverket som ger regelbundna konferenser, utbildningsdagar, webbstöd m.m. b) Kontakt är etablerad med nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) för att tillsammans se hur detta kan ingå i verksamhetsförlagd utbildning (VFU), arbetsplatslärande (APL) etc. c) Vårdsombud • 2020 har 90 medarbetare inom social-, omsorgs- och äldreförvaltningen utbildats till så kallade våldsombud. Genom utbildningsinsatsen har våldsombuden fått god kunskap om att förebygga, identifiera och agera vid förekomst av våld i relation. • Under våren 2021 deltog medarbetare (vårdpersonal och chefer) i "Våld i äldres nära relation", denna grupp kommer att ingå i den större gruppen våldsombud.	
Säkerställ samordnade, förebyggande och tidiga insatser för barn och unga med funktionsnedsättning. <i>(Flertalet av aktiviteterna ingår i Handlingsplan för barn och ungdomspolitik och Program för Uppsala kommuns barn- och ungdomspolitik)</i>	a) Uppdraget till Anhörigcentrum ses över. • Barn- och ungdomsperspektivet inkluderas. • Erhållet medel för psykisk hälsa för detta projekt. b) Ungdomar som varken arbetar eller studerar (UVAS) • Kommungemensam handlingsplan påbörjad. • Deltagande i workshop med Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). c) I projektet <i>Utmanande beteende</i> som drivs med medel från omställningsfonden ska utbildningsstöd och verktyg arbetas fram för att medarbetare ska kunna arbeta förebyggande med unga.	

5. Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete.

Uppdrag: Förbättra möjligheten till anställning för personer med funktionsnedsättning i kommunens verksamheter.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
5.1.1 Möjliggör att personer med funktionsnedsättning kan få ett arbete eller en sysselsättning inom kommunens verksamheter.	a) Ung intro b) Flerpartssamverkan för individer i behov av samordnad arbetslivsinriktad rehabilitering. Samarbete mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Uppsala och Uppsala kommun. c) Arbete med boendekarriär och boendeplanering för att matcha rätt person för rätt boende och behov. d) Timanställning med lön för brukare som genomför brukarrevisioner. e) Etablerat en samverkansgrupp med arbetsmarknadsförvaltningen för att effektivisera möjligheten till interna praktikplatser. f) Nyttjandegraden av intern service har minskat pga. pandemin (t.ex. beställning och leverans av fruktkorgar).	
5.1.2 Möjliggör dagliga verksamheter och sysselsättningsplatser inom fler arbetsområden utanför kommunens verksamheter.	a) Samarbete med Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan är etablerat för att möjliggöra nya dagliga verksamheter. b) IPS arbetscoacher arbetar aktivt för att möjliggöra att fler personer med psykisk funktionsnedsättning har sysselsättning externt. c) Under Covid-19 pandemin öppnades nya möjligheter upp för brukare på DV inom verksamhetsområdet Media (radio, tidning, osv) att arbeta delvis hemifrån,	

Nämndmål 3: Erbjuder boendemiljöer för personer med funktionsnedsättning i olika åldrar, livssituationer

Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
I samarbete med berörda nämnder se över bostäder med särskild service och andra boendelösningar.	Nämndmålet utgår efter årets slut. Arbete inom åtgärden fortsätter inom nämndens ordinarie verksamhet och inom ramen för bostads- och lokalförsörjningsplanen. a) Samarbete med kommunstyrelsen sker genom <i>Bostads- och lokalförsörjningsplan för personer med funktionsnedsättning 2021–2025 med utblick till 2030</i> . b) Kontinuerligt arbete med boendekarriär och boendeplanering för att matcha rätt person för rätt boende och behov. c) Arbete pågår för att nya gruppboendestäder ska nischas med enlighet med de behov som nya brukare har. d) Arbete pågår för att minska antalet speciallösningar och individavtal.	

6. Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande

Uppdrag: <i>Genomlys och stärk samverkan, metoder och finansieringsmodeller avseende elever med stort stödbehov. (UBN, SCN och OSN).</i>		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
6.1.1 Arbeta tillsammans med berörda nämnder för att ge ett sammanhållande stöd till elever med stort stödbehov.	a) Samverkan är etablerad med myndighet, särskolerektor och egen regi, ang. övergång från särskola till daglig verksamhet. b) Kompetensteamet (handledning i gymnasiesärskolan och samverkan med utbildningsförvaltningen. c) Samordning arbetsplatslärande (APL) "praktikplatser för elever i särskola". d) Utvecklad samordning med socialnämnden, utbildningsnämnden, arbetsmarknadsnämnden och kommunstyrelsen kring behov av socialt stöd där syftet är att förvaltningarna snabbare och bättre ska kunna samverka kring barn som har ett komplext stödbehov.	

7. Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet

Uppdrag: <i>Utveckla systematik genom exempelvis språkundervisning och språkmentorer för att säkerställa tillräckliga kunskaper i svenska språket för anställda med behov av det inom vård och omsorg. (OSN, ÄLN och AMN)</i>		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
7.1.1 Skapa förutsättningar för språkutveckling för nämndens medarbetare som har behov av att utveckla kunskaper i svenska språket.	a) Språkprojekt Första kullen språkombud (13 st) inom omsorgsnämndens ansvarsområde blev klara med sin utbildning 2 juni. De ska arbeta med att utveckla yrkesspråket hos anställda, studerande och praktikanter, öka kunskapen och medvetenheten kring kulturella olikheter på arbetsplatserna. b) Pilot: Radera språkbarriärer Samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen och vuxenutbildningen. Studerande testade och utvärderade en språkapplikation för översättning. Resultatet av testet var dock att appen inte var tillräckligt användarvänlig för verksamheten för att gå vidare med.	

Nämndmål 4: Jämlik och patientsäker hälso- och sjukvård.

Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
Utveckla processer för ledning och styrning inom hälso- och sjukvård inom Uppsala kommun.	a) Samarbetsprojekt med Region Uppsala avseende läkarmedverkan inom LSS-verksamhet har påbörjats. b) Projekt för att kunna behandla patienter med Postcovid, har initierats. c) Genom organisationsförändring har all hälso- och sjukvårdskompetens samlats under en avdelning. d) En MAR har rekryterats för att säkerställa att insatser av rehabilitering och förebyggande arbete håller god kvalitet. e) Standardisering av utbildningar till vård- och omsorgspersonal. f) Projekt samordnad rekrytering.	
Skapa förutsättningar för en god, nära och samordnad hälso- och sjukvård, tillsammans med berörda nämnder och Region Uppsala.	a) Regelbundna möten med Nära vård och hälsa tillsammans med övriga kommuner och lokala möten med vårdhygien har genomförts för att diskutera frågor som uppkommit i samband med pandemin. b) För att möjliggöra vaccination mot covid-19 för nämndens målgrupp och medarbetare har nämnden haft ett tätt samarbete med Region Uppsala. Både vad gäller planering, utförande och informationsinsatser. c) Flertal genomförandeprojekt gemensamt med Regionen och länets kommuner fortgår för att möjliggöra omställningen till god och nära vård. (Se verksamhetsberättelse HSVU Uppsala) d) LifeCare har införts. Förberedelser för att nämnderna blir producenter till nationell patientöversikt (NPÖ) pågår. e) Medverkat i ett flertal nationella remisser kopplat till God och nära vård.	

8. Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället

Uppdrag: Öka kunskapen om och utarbeta en systematik för att skapa likvärdiga möjligheter för invånarna att vara delaktiga i utvecklingen av Uppsala.		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
8.1.1 Tillsammans med berörda nämnder arbeta för att personer med funktionsnedsättning får kontakt med rätt kommunal instans.	Åtgärden utgår. Arbetet inom denna åtgärd kommer fortsättningsvis att rapporteras under åtgärd 6.1.1. a) Utvecklad samordning kring samordnat behov av socialt stöd pågår. • ”en väg in” som underlättar myndighetskontakter, ska	

	underlätta för medborgare att komma i kontakt med kommunen och att kunna erbjuda insatser i rätt tid. • Berörda nämnder är OSN, UBN, SCN, AMN, PBN.	
8.1.2 Utifrån ett behovsriktat och systematiskt arbetssätt stärka individens delaktighet i utredning, planering och genomförande av insats samt i uppföljning av beslutad insats (avser Individens Behov I Centrum).	a) Utbildning • För all personal på vård- och omsorgsförvaltningen. För att kunna utveckla och bibehålla kunskapen hos medarbetare har det skapats tillgängligt e-utbildningsmaterial. • Inom ramen för digitaliseringsorganiseringen skapas nätverk av expertanvändare för att säkerställa att kunskapen bibehålls hos medarbetarna och implementeras i verksamheterna. • För att säkerställa att arbetsmetodens intentioner efterlevs och att arbetssättets syfte följs och uppdateras har projektet kontakt med både nationella och regionala nätverk. • E-utbildning strukturerad dokumentation med bla Internationell klassifikation av funktionstillstånd, funktionshinder och hälsa (ICF) och Klassifikation av vårdåtgärder (KVÅ) (gemensamt språk IBIC).	

Nämndmål 5: Alla ska ha möjlighet att delta i den digitala utvecklingen utifrån sina förutsättningar

Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
Skapa förutsättningar för innovation och digital utveckling i nämndens verksamheter.	Nämndmålet utgår 2022. Arbeta fortsätter inom uppdragen <i>Utveckla digitala välfärdstjänster för ökad samhällsnytta och ett mer effektivt resursutnyttjande och Säkerställ hög livskvalitet och förutsättningar till att åldras på egna villkor genom att främja social och digital inkludering i omsorgsnämndens verksamhetsplan 2022.</i> a) Tjänstedesign • Utbildningsinsatser i tjänstedesign har genomförts digitalt, utbildningen baseras på SKR:s utbildning Innovationsguiden. Utbildningen ges av utbildade processledare i förvaltningen. c) Ramverk för implementering av välfärdsteknik.	

	Förvaltningen har påbörjat ett arbete tillsammans med KLK-IT för att framarbete ett arbetssätt så att idéer och behov fångas från både brukare, medarbetare och chefer gällande digitala teknik och trygghetsskapande välfärdsteknik. Arbetet ska leda fram till en process som medför att det blir tydligt för hur initiativen ska omhändertas, vilka implementeringar som sker och på vilket sätt det ska ske. d) Digital ärendehantering (VOF, SCF, ÖVF, AMF). Ett förvaltningsövergripande arbete är påbörjat för att samverka kring aktiviteter för att gå från en analog ärendehantering (ex. pappersakt, posthantering, inscanning) till en digital ärendehantering. Ett kartläggningsarbete pågår där respektive förvaltnings erfarenheter ska omhändertas. Representanter finns med från avdelningen och myndigheten. e) Cosmic Link Region Uppsala tog beslut 2019, om att ersätta kommunikationsplattformen Prator med systemet Cosmic Link. Cosmic Link ska utgöra grunden för en säker och effektiv informationsöverföring mellan Region Uppsala och Uppsala kommun kring personer med behov av parternas samverkan, till exempel utskrivningsplanering från slutenvård och samordnad individuell planering (SIP). Övergångsarbetet har pågått sedan våren 2019, men pausades delvis på grund av spridningen av Covid-19. Nu är planerad övergång till Cosmic Link 8 mars 2022. f) Digital färdplan. Ett arbete har påbörjats för att framarbete vision och målbild med den digitala transformationen inom förvaltningen. Arbetet sker i samverkan med KLK, IT och ska mynna ut i en förvaltningsspecifik digital färdplan. g) Säkra meddelanden och e- signering.

	• Förvaltningen har representanter med i det kommunövergripande arbetet. Arbetet syftar till att leverera förslag på tekniska och förvaltningsbara lösningar för säker kommunikation, e-underskrifter och e-legitimering. h) IT kostnadsfördelning. • Förvaltningen har representanter med i det kommunövergripande arbetet som syftar till att se över den IT-kostnadsfördelningsmodell som Uppsala kommun beslutat. Ambitionen är att få till en transparent modell med tydlig och relevant koppling mellan kostnader och nyttjande. På så sätt kan nämnden öka sin kostnadskontroll. i) Omsorgspriset och framstegspriset • Radio Fyris har blivit prisbelönt för sitt arbete med digitalisering även för deltagare. Deltagare i daglig verksamhet har kunnat arbeta hemifrån på lika villkor som andra, och fått arbetshandledarstöd via distans. j) Funk IT slutrapport • Fortsatt arbete under hösten då statliga medel finansierar att implementering även sker till våra äldre målgrupper.	

9. Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala

Uppdrag: <i>Stärka den strategiska och operativa kompetensförsörjningsplaneringen för kommunen som arbetsgivare med fokus på bristyrken. (KS, UBN, ÄLN, OSN, KTN och AMN)</i>		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
9.1.1 Arbeta systematiskt och strukturerat med kompetensinventering, analys och kompetensplanering.	a) Individuella utvecklingsplaner för medarbetare utifrån modellen 70-20-10. • Samtalen med medarbetarna om utveckling ger effekten att cheferna får en överblick av nuläget utifrån medarbetarnas kompetens. Utifrån detta ges goda förutsättningar att planera för vidare kompetensutvecklingsinsatser. • Följt den nationella kompetenskartläggningen som Socialstyrelsen och IVO utförde för gruppboistäder inom LSS. Utfört en egen kartläggning (som är under	

	sammanställning) som kommer att vara en grund till 2022-års planering. b) Under hösten 2021 påbörjas arbetet med det verktyg för kompetensplanering som kommunstyrelsen tagit fram.	

Kommungemensamt nämndmål 1: Kommunen ska ha ett hållbart och hälsofrämjande arbetsliv

Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
Säkerställ en god systematisk och hållbar arbetsmiljö för nämndens medarbetare (aktivt och proaktivt).	a) Omtankesamtal. b) Medarbetarundersökning. c) Introduktionsutbildning (koncept) framtagen med komplettering av digital utbildning. d) Friskvårdsbidrag – öka nyttjandet.	

Kommungemensamt nämndmål 2: Kommunen ska ha ett kulturbärande ledar- och medarbetarskap, som säkrar leveranser av hög kvalitet, verksamhetsutveckling och medledarskap.

Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
Säkra förutsättningar för ett hållbart ledarskap.	a) Dialog förs om framtida arbetssätt gentemot fortsatt hemarbete, vi följer kommunens riktlinjer. I avstämningar mellan verksamhetschef och områdeschef har arbets- och arbetsmiljösituationen behandlats kontinuerligt, angående balans arbetsliv/privatliv. b) Kontinuerliga uppföljningar med närmsta chef. c) Individuell handledning.	

Kvarvarande uppdrag från 2020

Uppdrag: <i>Ta fram en informationshanteringsplan som utifrån verksamheternas processer stödjer en effektiv, rättssäker och digital informationshantering.</i>		
Nämndens åtgärd	Aktiviteter på förvaltningen	Status
Framarbete en nämndspecifik plan informationshanteringsplan.	a) Projekt IH plan påbörjades i januari 2021 och en nämndspecifik plan förväntas vara klar under 2022.	

Särskild fråga om coronapandemin

1. Beskriv kortfattat era åtgärder för återgången efter pandemin och vilka utmaningar och möjligheter verksamheten står inför.

Inom omsorgsnämndens verksamheter är många vaccinerade och många verksamheter kan planera för en successiv återgång till det normala. Verksamheterna behöver fortfarande systematiskt förebygga smittspridning och skapa en trygg arbetsmiljö.

Under hösten 2021 arbetade nämnden för en återgång till normal verksamhet utifrån nationella rekommendationer och lokala anpassningar, vilket uppskattades bland brukare och medarbetare. Restriktioner togs bort, begränsade verksamheter kunde återgå till normalt läge, och gemensamma aktiviteter kunde anordnas för brukare i särskilda boenden, även om stor försiktighet rådde.

Men i slutet på november kom en ny variant av Covid-19, Omikron, vilket gjorde att verksamheter återigen tvingades till anpassning. Denna variant på Covid-19 visade upp en snabbare smittspridning samt sannolikt även högre smittsamhet än tidigare varianter. Regionen hade redan börjat erbjuda både brukare och medarbetare en tredje vaccination för att stärka skyddet mot sjukdom, men spridning förekom ändå och belastade verksamheterna hårt under slutet av 2021. Omikron drabbade inte så många brukare, det förekom enbart ett fåtal fall av smittspridning mellan brukare. Sannolikt tack vare redan inarbetade rutiner kring att motverka sådan smittspridning.

Framförallt spred sig smittan i befolkningen i stort vari medarbete ingår. De drabbades av egen sjukdom, samt hemkarantän och VAB kopplat till annans sjukdom. Med hög grad av sjukfrånvaro blev det extra utmanande att bemanna under jul och nyårshelgerna när även viss semester redan hade godkänts. Kontinuitetsplaneringar genomfördes i syfte att säkra brukares välbefinnande och för att säkra upp att strukturer fanns för att möta en omfattande sjukfrånvaro. Verksamheterna samarbetade dagligen om tillgänglig personal i syfte att täcka för kollegor som inte kunde jobba och säkra brukares välbefinnande.

Utmaningar framåt handlar till stor del om att vi fortfarande inte vet med säkerhet hur smittspridningen kommer att se ut några månader fram i tiden samt vilka konsekvenser det kan tänkas få. Nämnden står även inför utmaningen att uppmärksamma och stötta de brukare och medarbetare som har påverkats negativt under pandemin.

Under pandemin har ett gott samarbete utvecklats mellan kommuner, regioner och regionernas smittskydd. Tilliten som byggts upp kan och borde vi dra nytta av även när läget återgår till det mer normala.

Särskilda frågor om synpunktshantering

1. I vilken utsträckning har ni systematiska arbetsätt för att hantera synpunkter i enlighet med riktlinjen för synpunktshantering?

Inom vård- och omsorgsförvaltningen finns styrande och stödande dokument för hur synpunkter ska hanteras. Dokumenten utgår från riktlinjen för synpunktshantering. Som stöd finns också ett synpunktshanteringssystem som även fungerar som ett diarium. Dokumenten stöttar verksamheterna att arbeta metodiskt samt systematisk med synpunktshantering och systemet stöttar ytterligare i systematiken.

2. Finns några hinder för att arbeta i linje med riktlinjen för synpunktshantering? Beskriv kort vad de består i.

Det finns inga direkta hinder för att arbeta i linje med riktlinjen. Det finns dock förbättringsområden och utvecklingsmöjligheter i nuvarande arbetsätt. Vi behöver bland annat utveckla en mer ändamålsenlig hantering av synpunkter som inkommer till förvaltningen och som berör externa utförare. Vi behöver även utveckla vår interna hantering av synpunkter som kommer från eller går till IVO samt utveckla hur vi arbetar med uppföljningen av synpunkter aggregerat, och framför allt – vilka åtgärder som satts in kopplat till synpunkterna.

3. Vilka är de 3–5 viktigaste förbättringsområdena ni har identifierat utifrån inkomna synpunkter? Har ni planerat för eller vidtagit några större åtgärder utifrån dessa förbättringsområden?

Efter att ha analyserat samtliga inkomna synpunkter och genomfört en övergripande analys av dessa har nedanstående områden framkommit som prioriterade:

- Klagomål på bemötande, tillgänglighet och information
- Missnöjdhet med utförande av insatser
- Klagomål på handlägningsprocessen (myndighet)

Förbättringsarbete såsom ändrade rutiner eller tydlighet i kommunikation pågår kontinuerligt i verksamheterna efter inkomna synpunkter, men något övergripande utvecklingsarbete är än inte påbörjat.

Vi behöver bland annat utveckla en mer ändamålsenlig hantering av synpunkter som inkommer till förvaltningen och som berör externa utförare. Vi behöver även utveckla vår interna hantering av synpunkter som kommer från eller går till IVO samt utveckla hur vi arbetar med uppföljningen av synpunkter aggregerat. (Se fråga 2)

Omsorgsnämnden
Ekonomisk rapport

Datum:
2022-02-15

Diarienummer:
OSN-2020-00843

Handläggare:
Magnus Bergman-Kyllönen

Version/DokumentID:

Ekonomiskt bokslut för 2021

Omsorgsnämnden				
Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag 2021	Resultat		
		Bokslut 2021	Bokslut 2020	Helårsprognos 202108
Politisk verksamhet	2	0	0	0
Vård och omsorg äldre (SoL och HSL)	81	-2	-10	1
Vård och omsorg om personer med funktionsnedsättning	1 687	24	25	6
varav öppna insatser	34	-2	-4	0
varav insatser enligt SoL och HSL	351	23	0	3
varav insatser enligt LSS	1 302	4	30	3
Nämnden totalt	1 771	22	16	7
	KF-budget 2021	Bokslut 2021	Bokslut 2020	Helårsprognos 202108
Investeringar	2	1	1	2

Analys av resultatet för 2021

Omsorgsnämnden redovisar en positiv avvikelse mot budgetramen för 2021 på 22 miljoner kronor. Det är andra året i följd som nämnden redovisar ett överskott (+16 miljoner kronor år 2020). Kommunbidraget 2021 var 1 771 miljoner kronor och nämndens nettokostnader uppgick till 1 749 miljoner kronor, vilket betyder att nämnden hållit sig inom sin budget med ett överskott på 1,2 procent av tilldelad budgetram.

Överskottet 2021 blev större än prognostiserat och en bidragande orsak till detta var att Covid-19 pandemin eskalerade under hösten och nämndens volymer därmed inte återgick till en mer normal nivå som förväntades i årsprognosen.

Nämndens överskott återfinns i huvudsak inom SoL och HSL (yngre), samt delvis inom LSS (se tabell ovan). Överskottet för 2021 kan i huvudsak förklaras av:

- högre externa intäkter än budgeterat dels från Migrationsverket, dels som kompensation från staten för merkostnader från Covid-19 (c a 15 miljoner kronor totalt),
- lägre volym än budgeterat inom boenden och hemtjänst och därigenom också lägre kostnader för köp av verksamhet (c a 7 miljoner kronor totalt),
- lägre kostnader än budgeterat inom personlig assistans (externt) bland annat på grund av en förbättrad kostnadskontroll och lägre kostnader för sjuklöner (c a 9 miljoner kronor). Externa kostnader för daglig verksamhet har ökat med c a 8 miljoner kronor vilket innebär att externa köp inom LSS totalt går enligt budget som helhet.
- ökade kostnader för transporter inom daglig verksamhet (7 miljoner kronor) och inhyrd personal (6 miljoner kronor) har kunnat kompenseras av lägre personalkostnader inom egen regi. Personalbesparingar har varit möjliga då egen regis volymer varit lägre än budgeterat samt att vissa verksamheter inte öppnat i samma takt som planerat.

Utbrottet av Covid-19 har haft både positiv och negativ inverkan på nämndens ekonomi även under 2021. Pandemin har delvis bidragit till en minskad efterfrågan av nämndens insatser, vilket inneburit lägre kostnader för köp av verksamhet både internt och externt. Inom egen regi har flertalet verksamheter, i huvudsak boenden, kunnat anpassa bemanningen efter dessa nya förutsättningar. Pandemin har även påverkat verksamheters möjlighet att utföra vissa brukaraktiviteter. Samtidigt har behovet av material och skyddsutrustning ökat, samt belastningen på nämndens hälso- och sjukvårdspersonal. Det sistnämnda har inneburit ökade kostnader för externt inhyrd legitimerad personal.

Resultaträkning 2019–2021

Tabell 1. Resultaträkning 2019–2021

Omsorgsnämnden				
Resultaträkning (mnkr)	Resultat 2021	Budget 2021	Resultat 2020	Resultat 2019
Försäljningsintäkter	853	866	799	798
Taxor och avgifter	15	14	15	15
Bidrag	233	145	228	184
Verksamhetens intäkter	1 101	1 025	1 042	997
Köp av huvudverksamhet	-1 466	-1 488	-1 422	-1 426
Kostnader för arbetskraft	-902	-907	-886	-882
Inhyrd personal	-8	-2	-4	-2
Lämnade bidrag	-165	-113	-132	-114
Lokal- och fastighetskostnader	-83	-83	-79	-90
Material	-32	-25	-31	-27
Övriga kostnader	-95	-78	-86	-55
Kommungemensamma kostnader	-97	-100	-92	-77
Verksamhetens kostnader	-2 848	-2 795	-2 732	-2 673
Avskrivningar	-1	-1	-1	-1
Verksamhetens nettokostnader	-1 749	-1 771	-1 691	-1 677
Kommunbidrag	1 771	1 771	1 707	1 618
Resultat	22	0	16	-59

Större avvikelser mot budgeterade intäkter och kostnader beror på statliga medel/projektmedel och projekt som genomförts under året där alla delar inte var kända i detalj när budgeten för 2021 upprättades. Projekten påverkar både intäkter, lämnade bidrag, personalkostnader och övriga kostnader.

Intäkter överstiger budget med 75 miljoner kronor, där 68 miljoner kronor avser projektmedel. Men dessa intäkter möts av en lika stor kostnad och är därför inte resultatpåverkande för nämnden.

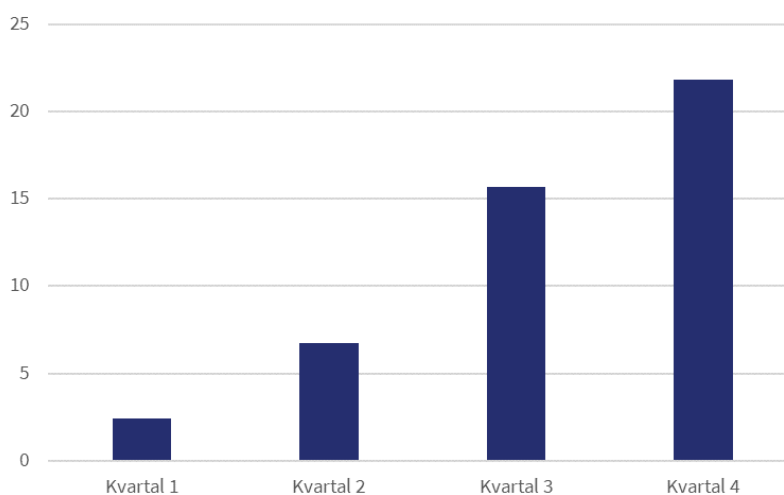
Statsbidrag kopplade till pandemin (kompensation för merkostnader) är dock resultatpåverkande och har gett en positiv intäktseffekt på c a 11 miljoner kronor 2021. Det innefattar dels retroaktiv kompensation för merkostnader för år 2020 (5 miljoner kronor), dels kompensation för sjuklönekostnader 2021. Även återsökta belopp från Migrationsverket har beviljats i högre grad än förväntat i budget. Dessa medel var inte kända när budgeten gjordes.

Kostnader för köp av huvudverksamhet är 22 miljoner kronor lägre än budget, då volymerna varit lägre än förväntat inom flera verksamheter både internt och externt under 2021. Av de minskade kostnaderna mot budget avser 8 miljoner externa köp för boendeplatser och hemtjänst.

Inom avdelningen arbete och bostad (egen regi) har verksamheten kunnat minska personalkostnaderna på grund av bland annat lägre beläggning, senareläggning av verksamhetsöppning, samt färre antal chefer än budgeterat. Summeras kostnader för egen arbetskraft och inhyrd extern personal (legitimerad personal) i tabellen ovan, skiljer det dock endast 1 miljon kronor mellan utfall och budget 2021. Detta förklaras med att 14 miljoner kronor av personalkostnaderna avser genomförda projekt. Som tidigare nämnts möts dessa kostnader av en lika stor intäkt, vilket innebär att personalkostnader inklusive inhyrd personal i praktiken redovisar ett överskott på 13 miljoner kronor.

Inom övriga kostnader finns en post med markant påverkan på resultatet, vilken är kostnaden för omsorgsresor inom daglig verksamhet. 2021 års transportkostnader är 7 miljoner kronor högre än budget. Även om pandemin minskat antalet deltagare på plats inom daglig verksamhet, har man samtidigt tvingats anpassa transporterna med hänsyn till pandemin vilket inneburit högre kostnader.

Diagram 1. Ackumulerat resultat per kvartal 2021 för omsorgsnämnden (miljoner kronor)

I diagram 1 ovan framgår resultatutvecklingen under 2021. Diagrammet visar att det ackumulerade resultatet varit positivt mot budget relativt jämnt fördelat över året.

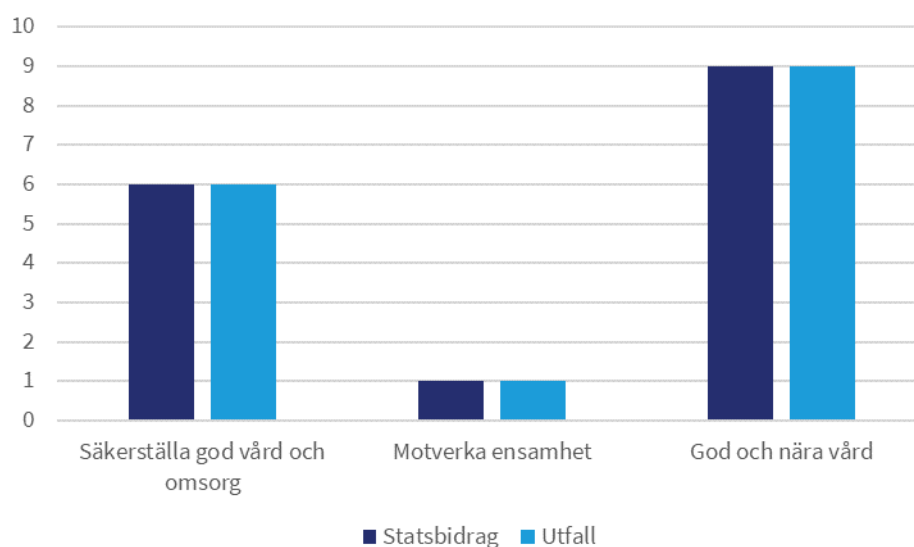
Påverkan från Covid-19 på resultatet 2021

Utbrottet av Covid-19 har haft både positiv och negativ inverkan på nämndens ekonomi 2021. Pandemin har delvis bidragit till en minskad volym av nämndens insatser, vilket inneburit lägre kostnader för köp av verksamhet och därmed också en möjlighet till viss personalanpassning (reducering). Pandemin har även påverkat verksamhetens möjlighet att utföra vissa brukaraktiviteter. Samtidigt har behovet av material och skyddsutrustning ökat, samt belastningen på nämndens hälso- och sjukvårdspersonal. Bokförda covidrelaterade merkostnader uppgår till knappt 5 miljoner kronor, där hälften består av personalkostnader och hälften materialkostnader.

Sammantaget har nämnden under 2021 mottagit intäkter som kompensation för covidrelaterade kostnader på 11 miljoner kronor inklusive de retroaktiva delarna från 2020. Av dessa avser 6 miljoner kronor sjuklönekomensation för 2021. Resterande belopp är relaterat till kompensation för merkostnader 2020 som inte beviljades fullt ut då.

Statsbidrag och aktiviteter 2021

Diagram 2. Erhållna statsbidrag och nyttjande

Statsbidragen har nyttjats fullt ut.

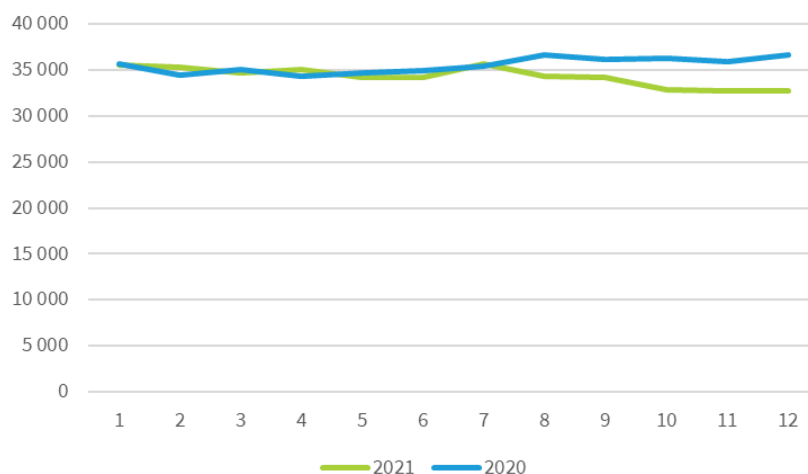
Halva statsbidraget för att säkerställa god vård och omsorg har använts för personalkostnader. Resterande del har använts för bland annat välfärdsteknik, trädgårdsaktiviteter och IT-utrustning.

Statsbidraget för att motverka ensamhet har använts bland annat till kostnader för aktivitetssamordnare.

Statsbidraget för god och nära vård har använts till två tredjedelar för förändringsarbete och utvecklingsledare. Att bygga en stabil organisation införandet av God och Nära Vård och säkra bemanningen och höjd patientsäkerhet. En tredjedel har använt till närvårdscoordinatorer i lokal och regional samverkan.

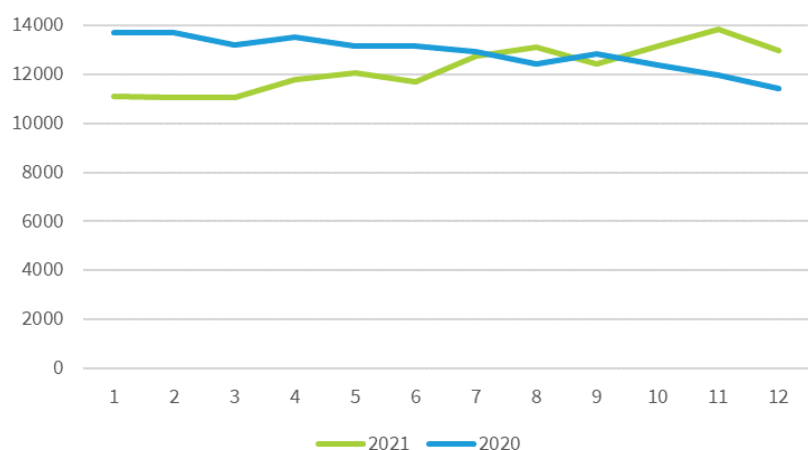
Volymutveckling 2020 till 2021

Diagram 3. Beslutade timmar per månad för personlig assistans 2020–2021

Volymen beslutade insatser har varit tämligen stabil över tid. Pandemin har gjort att det är fler som har sökt om tillfälliga utökningar av assistansen med anledning av att personerna valt att inte vara på daglig verksamhet.

Diagram 4. Beviljade timmar hemtjänst per månad 2020 - 2021

Som framgår av diagram 4 ovan så har utbrottet av pandemin haft effekt på efterfrågad insatsvolym under 2020. Volymen återhämtade sig under andra halvan av 2021.

Sammanläggningen till en förvaltning 2021

Sammanläggningen har också medfört att resurser som helhet ej behövt tillsättas i den utsträckning som annars eventuellt varit fallet om respektive förvaltning behövt tillsätta resurser som krävts i och med pandemins effekter. Till exempel har förvaltningen haft ett gemensamt krisledningsstöd under 2021 i arbetet med pandemin.

Resultat egen regi och systemledning 2021

Tabellerna nedan är exklusive eventuella projektmedel. Nedan visas resultatet för egen regi som helhet och för systemledning 2021.

Tabell 3. Egen regis resultat 2021 mot 2020 och mot budget

Egen regi (mnkr)	Resultat 2021	Avvikelse mot budget	Resultat 2020
Verksamhetens intäkter	947	-7	922
- varav försäljning m.m.	843	-17	792
- varav bidrag	104	10	131
Verksamhetens kostnader	-995	-1	-952
- varav personal	-815	21	-820
- varav inhyrd personal	-8	-6	-4
- varav material	-24	-2	-26
- övriga kostnader	-148	-14	-102
RESULTAT	-49	-7	-29

Egen regi redovisar underskott mot budget på 7 miljoner kronor. Intäkter avviker positivt mot budget på grund av statlig kompensation för covidrelaterade merkostnader. Försäljningsintäkterna har en negativ avvikelse mot budget vilket speglar minskade volymer inom egen regi, framför allt inom LSS. Kostnader för personal har kunnat anpassas utifrån minskade volymer. Denna personalkostnadsminskning mot budget möts i stället av kostnadsökningar för inhyrd legitimerad personal, material och lokalkostnader.

Tabell 4. Resultat systemledning 2021 mot 2020 och mot budget

Systemledning (mnkr)	Resultat 2021	Avvikelse mot budget	Resultat 2020
Verksamhetens intäkter	1 855	13	1 826
- varav taxor och avgifter	24	3	23
- varav bidrag	61	9	97
Verksamhetens kostnader	-1 785	17	-1 781
- varav köp av verksamhet	-1 466	22	-1 421
- varav lämnade bidrag	-113	-8	-120
- varav personal	-72	-2	-66
- varav omsorgsresor	-37	-7	-34
- övriga kostnader	-97	11	-140
RESULTAT	71	29	45

Systemledning visar ett överskott på 29 miljoner kronor mot budget. Intäkterna avseende bidrag avviker positivt på grund av extern ersättning avseende habiliteringsersättning och bemanningsförstärkning. Dessa intäkter möts av motsvarande kostnader inom lämnade bidrag.

Systemledningens köp av huvudverksamhet, alltså ersättningar för insatskostnader, avviker positivt då volymerna varit lägre än förväntat inom flera verksamheter både internt och externt under 2021. Insatser som avvikit mest från budget är personlig assistans enligt LSS (inklusive sjuklön till externa utförare), bostad med särskild service

samt hemtjänst. Omsorgsresor avviker negativt kostnadsmässigt mot budget bland annat kopplat till coronaanpassade transporter inom daglig verksamhet.

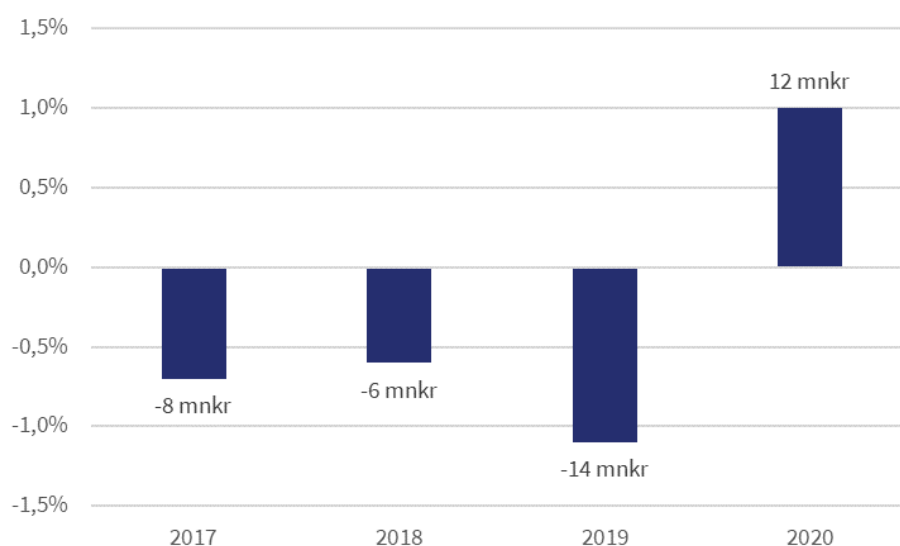
Övriga kostnader avviker positivt mot budget, i huvudsak på grund av lägre kostnader för vite till IVO samt lägre fastighetskostnader.

Kostnadsnivå över tid

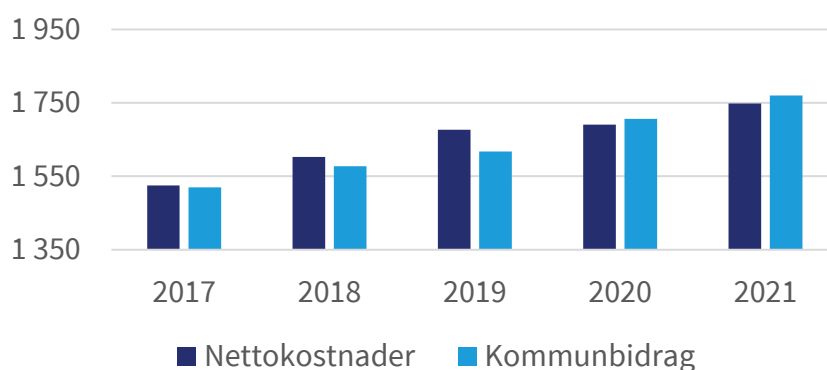
I diagram 5 och 6 nedan redovisas hur nettokostnaderna utvecklats för Uppsala kommuns omsorgsverksamhet mellan 2017 och 2021 utifrån dels vad kostnaderna bör vara, givet genomsnittligt kostnadsläge i Sveriges kommuner som helhet, dels jämfört med Uppsalas egen kostnadsnivå över tid.

Nettokostnadsutveckling över tid och avvikelse mot referenskostnad

Diagram 5. Nettokostnadsavvikelsen för omsorgsverksamhet i Uppsala kommun 2017–2020

Nettokostnadsavvikelsen inom LSS har förändrats från en negativ nettokostnadsavvikelse 2019 på -1,1 procent till en positiv avvikelse 2020 på 1 procent. En procentenhet motsvarar en kostnad över referenskostnad (statistiskt förväntad kostnad) med ca 12 miljoner kronor. Uppsala kommun har därmed en högre nettokostnad än referenskostnaden för 2020 med 12 miljoner kronor. Nettokostnadsökningen beror sannolikt på den satsning som gjorts under senare år inom LSS.

Diagram 6. Nettokostnadsutveckling för omsorgsverksamhet 2017–2021 mot kommunbidraget

Enligt diagram 6 ovan har nämndens nettokostnader understigit kommunbidraget 2020 och 2021. Uppfattningen är att pandemin har haft tydlig påverkan på ekonomin. Påverkan har över lag inneburit att statsbidrag erhållits och att insatser haft lägre efterfrågan jämfört med tidigare år. Från 2020 har det tillkommit en politisk satsning i kommunbidraget för LSS-boende. Beloppet motsvarar en ramhöjning med ca 30 miljoner kronor per år under tre år.

Investeringar 2021

Nämnden har inte genomfört investeringar i den takt som förväntats under 2021. Arbetet med lokalförsörjning kommer fortsatt vara ett prioriterat område under 2022 och kan komma leda till större investeringar främst i form av inventarier till nya boenden.

Omsorgsnämnden
Uppföljningsrapport

Handläggare:
Johan Lönnqvist, Carita Öhman

Datum:
2022-02-15

Diarienummer:
OSN-2020-00843

Version: 1.0

Uppföljningsrapport 2021

Innehåll

Inledning	3
Sammanfattning	3
Resultat	4
Verksamhetsövergripande uppföljning	4
Brukarundersökning -Sveriges kommuner och regioner	4
Resultat av för verksamhetsområden inom LSS	5
Fokusområden som egen regi (LSS) arbetat med utifrån resultatet av brukarundersökning	6
Resultat av för verksamhetsområden inom SoL	6
Fokusområden som egen regi (SoL) arbetat med utifrån resultatet av brukarundersökning	7
Öppna jämförelser - Enhetsundersökning.....	7
Tillsynsrapporter från Inspektionen för vård och omsorg (IVO).....	7
Uppföljning av offentligt partnerskap och program.....	8
Idéburet och offentligt partnerskap (IOP)	8
Uppföljning av program för full delaktighet.....	8
Avtalsspecifik uppföljning.....	8
Planerad avtalsspecifik uppföljning.....	9
Verksamheter som bedrivs enligt LSS.....	9
Verksamheter som bedrivs enligt SoL	10
Händelsestyrd avtalsspecifik uppföljning	12
Verksamheter som bedrivs enligt LSS.....	12
Labanskolan (OSN-2020-00720)	12
Analys och utvecklingsarbete	14

Inledning

Uppföljningsarbete är en del av omsorgsnämndens underlag för lärande och beslut. Huvudsyftet med uppföljningsarbetet är att tillse att leverantörer följer avtal, så att brukarnas behov tillgodoses enligt intentionen med avtalet. Det är också till för att säkerställa att offentligt finansierade verksamheter använder tilldelade medel på ett korrekt sätt utifrån kommunfullmäktiges *Riktlinje för kontroll och uppföljning av kommunalt finansierad verksamhet* (KSN-2020-01182).

Omsorgsnämndens uppföljningar under året sammanställs och analyseras i denna rapport.

Sammanfattning

År 2021 med pågående pandemi av covid-19 har påverkat uppföljningsarbetet avseende metod.

De nationella undersökningarna har genomförts som brukarundersökning under 2021. Resultatet för de olika områdena har både förbättrats och i vissa fall försämrats. Varje verksamhet i egen regi har tagit fram handlingsplaner utifrån sina resultat. Resultatet av brukarundersökningen belyser även könsskillnader.

Enhetsundersökningen från Socialstyrelsen har blivit försenad på grund av en ny upphandling av ett nytt system, varför det inte finns något resultat att redovisa. Vård- och omsorgsförvaltningen genomförde utifrån detta inte heller någon egen undersökning för området bostad med särskild service enligt SoL för målgruppen socialpsykiatri.

Omsorgsnämnden har 49 olika externa leverantörer som totalt omfattar 97 olika verksamheter och rapporten behandlar dessa avtal, vilket är cirka en tredjedel av all verksamhet som nämnden ansvarar för. Egen regi följer upp sina verksamheter genom egenkontroll på verksamhetsnivå och rapporterar vidare via närmaste chef i linjeorganisationen via verksamhetssystem.

Vård- och omsorgsförvaltningen har under året genomfört 16 avtalsspecifika uppföljningar varav tre är pågående. Uppföljningsfokus har i huvudsak varit den enskildes inflytande och delaktighet, ledarskap samt betalningsvillkor och fakturering. I samtliga planerade uppföljningar har delar av leverantörens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete granskats. Vid årets avtalsspecifika uppföljningar har krav på att leverantör ska ha inkommit med handlingsplan, som blir en del i det kvalitetsarbete som fortgår på verksamhetsnivå vid totalt sju tillfällen.

Det har gjorts fyra återkrav om totalt cirka 360 000 kronor och 74 stycken bestridanden om fakturor om totalt 2 593 130 kronor. Det har även fattats beslut om att stoppa två utbetalningar om totalt 124 562 kr under 2021.

Resultat

Verksamhetsövergripande uppföljning

Verksamhetsövergripande uppföljningar är riktade uppföljningar inom olika områden. Dessa uppföljningar utförs för att få en överblick över nämndens verksamheter. Vård- och omsorgsförvaltningen har genomfört uppföljningar både utifrån händelser och utifrån löpande uppföljningsarbete. Förvaltningen har som utvecklingsområde att arbeta mer systematiskt med verksamhetsövergripande uppföljningsarbete.

I samband med upphandlingar tar förvaltningen ut affärs- och kreditinformation för de leverantörer som svarar på upphandlingen för att säkerställa att de uppfyller de krav som ställs. Förvaltningen får stöd av upphandlingsenheten för att få information om förändringar avseende affärs- och kreditinformation hos leverantörer. Dessa uppgifter används till att se om uppföljning eller dialog med leverantör behöver ske.

Brukarundersökning -Sveriges kommuner och regioner

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har tillsammans med Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA), intresserade kommuner och privata utförare utvecklat nationella brukarundersökningar för flera verksamhetsområden inom socialtjänsten.

Brukarundersökningen riktar sig till vuxna personer med funktionsnedsättning inom boende, boendestöd och daglig verksamhet/sysselsättning enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och socialtjänstlagen (SoL) samt personlig assistans. Deltagande i brukarundersökningen är frivilligt och besvaras av brukaren.

Vård- och omsorgsförvaltningen har valt att genomföra brukarundersökningen inom egen regi för år 2021. Resultaten på kommunnivå redovisas i webbtjänsten Kolada. Utifrån resultat på kommunnivå går det inte att utläsa vad som avser egen regi och vad som avser privat regi. Utifrån att brukarundersökningen endast utförts inom egen regi samt att privata leverantörer själva avgör om de vill ansluta sig SKR:s brukarundersökning, går det inte att få ett helhetsperspektiv på nämndens ansvarsområde.

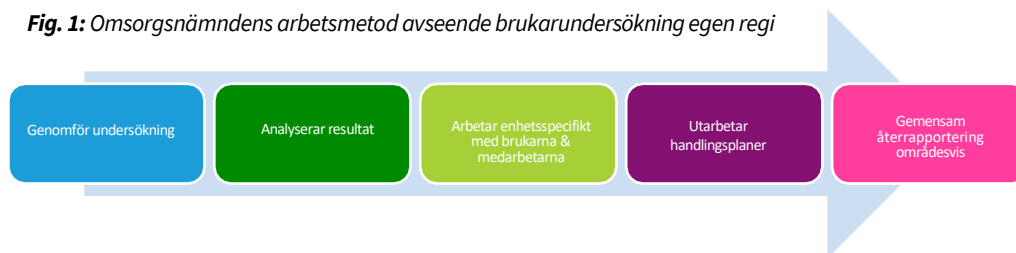
Enkätundersökningen har genomförts för nedanstående avdelningar och insatser:

Avdelning socialpsykiatri och personligt stöd

- Boendestöd enligt SoL
- Boende med särskild service SoL
- Personlig assistans (LSS)

Avdelning arbete och bostad

- Daglig verksamhet LSS
- Gruppboende LSS
- Serviceboende LSS

Fig. 1: Omsorgsnämndens arbetsmetod avseende brukarundersökning egen regi

Brucarundersökningen består av åtta gemensamma områden inom LSS och SoL (inflytande, rätt stöd, kommunikation, omtanke, förtroende för personalen, trygghet, trivsel och synpunkter). För insatsen daglig verksamhet inom LSS finns ytterligare ett område, vilket är betydelse.

Insatsen personlig assistans redovisas separat, då det inte genomfördes en brukarundersökning år 2020 samt att deltagarantalet var lågt.

Varje område består av en eller flera frågor med tre olika påståenden per fråga. Det medför att sammanställning av resultatet för brukarundersökningen som följer, endast belyser skillnader i vissa av påståendena och inte alla. Vid analysen av resultatet av brukarundersökningen har en jämförelse gjorts mellan åren 2021 och 2020 samt mellan kön.

Resultat av för verksamhetsområden inom LSS

Gruppboväder: Det var 269 brukare som deltog i brukarundersökningen år 2021 (51,1 % svarsfrekvens av de tillfrågade). Det var 4,1 % fler som deltog år 2021 jämfört med 2020.

Serviceboväder: Det var 104 brukare som deltog i brukarundersökningen år 2021 (73,8 % svarsfrekvens av de tillfrågade). Det var 3,9 % färre som deltog år 2021 jämfört med 2020.

Daglig verksamhet: Det var 362 brukare som deltog i brukarundersökningen år 2021 (42,6 % svarsfrekvens av de tillfrågade). Det var 9,2 % färre som deltog år 2021 jämfört med 2020

Sammanfattning av resultat (grupp- och serviceboväder och daglig verksamhet):

Resultatet av brukarundersökningen påvisade att det hade det skett en viss försämring inom områdena kommunikation och inflytande. Inom området rätt stöd och omtanke hade det däremot skett en viss förbättring av svaren år 2021 jämfört med 2020.

Det visade sig även vara en skillnad mellan kön inom områdena kommunikation, trygghet, inflytande, omtanke, förtroende för personal och betydelse. Inom områdena trygghet och kommunikation förekom det flest antal könsskillnader. Trots könsskillnader inom vissa områden, går det inte att utläsa att någon av könen generellt har besvarat enkäten lägre då inget av könen var överrepresenterad sett till samtliga områden.

Personlig assistans: Brucarundersökningen består av åtta områden (valfrihet, rätt stöd, omtanke, kommunikation, förtroende för personal, frihet, trivsel och synpunkter)

Det var 13 brukare som deltog i brukarundersökningen år 2021 (13 % svarsfrekvens av de tillfrågade). Det finns inte jämförelsetal med 2020, då brukarundersökningen inte utfördes. Då deltagarantalet var så lågt, sker det inte heller någon jämförelse åt mellan kön för insatsen.

Sammanfattning av resultat (personlig assistans):

Jämfört mer rikssnittet så påvisade resultatet av brukarundersökningen i Uppsala vara något bättre inom områdena valfrihet, förtroende för personal och frihet. Det var ett något lägre resultat inom området trivsel och synpunkter i jämförelse med riket.

Fokusområden som egen regi (LSS) arbetat med utifrån resultatet av brukarundersökning

Varje avdelning och verksamhet har ansvaret för att följa upp resultatet av brukarundersökningen med brukare och medarbetare på respektive enhet. Det är i verksamheten som den verksamhetsnära analysen sker och det är där som åtgärderna på verksamhetsnivå tas fram. Varje verksamhet arbetar sedan med att ta fram handlingsplaner.

Förvaltningen under året har arbetat med följande kvalitetsområden; Full delaktighet, ökad kunskap hos medarbetare om AKK (Alternativ och Kompletterande Kommunikation), ökad kunskap om bemötande samt vad som bidrar till trygghet i verksamheterna.

Resultat av för verksamhetsområden inom SoL

Boende med särskild service: Det var 102 brukare som deltog i brukarundersökningen år 2021 (61,4 % svarsfrekvens av de tillfrågade). Det var 15,5 % fler som deltog år 2021 jämfört med 2020.

Sammanfattning av resultat (boende med särskild service):

Det var en förbättring av resultatet år 2021 inom områdena inflytande, omtanke, kommunikation, förtroende och synpunkter jämfört med år 2020. Samtliga av dessa områden var även bättre än rikssnittet. Det var en skillnad mellan kön inom områdena inflytande, rätt stöd, omtanke, kommunikation, förtroende, trygghet, trivsel och synpunkter. Inom samtliga områden där det förelåg vara könsskillnader upplevde män sig vara mer positiva än kvinnor i brukarundersökningen.

Boendestöd: Det var 136 brukare som deltog i brukarundersökningen år 2021 (19,5 % svarsfrekvens av de tillfrågade). Det var 5,6 % färre som deltog år 2021 jämfört med 2020.

Sammanfattning av resultat (boendestöd):

Det har skett en förbättring inom området inflytande samtidigt som kommunikation fick något lägre resultat år 2021 jämfört med år 2020. Det var en skillnad i hur män och kvinnor svarat gällande områdena inflytande, rätt stöd, omtanke, kommunikation, förtroende för personal, trivsel med personal samt synpunkter. Inom samtliga områden där det var könsskillnader upplevde män sig vara mer positiva än kvinnor i brukarundersökningen.

Fokusområden som egen regi (SoL) arbetat med utifrån resultatet av brukarundersökning

Varje avdelning och verksamhet har ansvaret för att följa upp resultatet av brukarundersökningen med brukare och medarbetare på respektive enhet. Det är i verksamheten som den verksamhetsnära analysen sker och det är där som åtgärderna på verksamhetsnivå tas fram. Varje verksamhet arbetar sedan med att ta fram handlingsplaner.

Förvaltningen under året har arbetat med följande kvalitetsområden; Full delaktighet, utmanande beteenden, lågaffektivt bemötande och goda levnadsvanor.

Öppna jämförelser - Enhetsundersökning

Enhetsundersökningen LSS är en del av öppna jämförelser och är en totalundersökning inom LSS avseende bostad med särskild service och daglig verksamhet. Socialstyrelsen ansvar för insamlingen av enhetsundersökningen. Resultaten från enhetsundersökningen är ett nyckeltal som förvaltningen följer och används bland annat till att ta fram fokusområden för uppföljningar.

Enhetsundersökning LSS är resultat som baseras på enkäter till bostäder med särskild service och dagliga verksamheter enligt LSS och besvaras av verksamheten.

Omsorgsnämnden vill följa hela nämndens ansvarsområde avseende bostad med särskild service och har därför valt att inkludera de enheter som finns inom socialpsykiatri, SoL. Förvaltningen brukar därför genomföra en årligen återkommande enkät till dessa enheter.

Enhetsundersökningen för år 2021 har försenats, då Socialstyrelsen har upphandlat en ny leverantör som ska genomföra undersökningen och upphandlingen har påverkat tidsplanen. Förvaltningen har därmed inte genomfört någon egen enhetsundersökning för SoL. Socialstyrelsen har för avsikt att påbörja enkätinsamlingen i mitten av januari 2022. Därmed finns det inget resultat att redovisa i uppföljningsrapporten för år 2021.

Tillsynsrapporter från Inspektionen för vård och omsorg (IVO)

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) utövar tillsyn över all verksamhet som bedrivs enligt LSS, samt för de verksamheter som det krävs tillstånd för enligt socialtjänstlagen och LSS. Tillsyn innebär en granskning av att verksamheten uppfyller krav och mål enligt lagar och föreskrifter. IVO har enligt 11 § förordningen (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade en skyldighet att vid minst ett tillfälle per år göra inspektioner vid bostäder med särskild service för barn eller ungdomar enligt 9 § 8 LSS.

Omsorgsnämnden ställer krav på utförare att de ska skicka information till nämnden om genomförd tillsyn. Omsorgsnämnden har under år 2021 inte fått kännedom från leverantör om att IVO gjort tillsyn i verksamheter. Förvaltningen har kontrollerat detta genom att begära ut uppgifter om tillsynsinsatser från IVO för år 2021 och fick kännedom om att det har gjorts sex tillsyner i fyra verksamheter inom omsorgsnämndens verksamhetsområde under året. Varav tre tillsyner var initiativärenden (händelsesstyrd tillsyn) och tre var frekvenstillsyner (planerad tillsyn).

Fyra av de sex tillsynerna var färdigställda och gemensamma områden som granskats i samtliga fall är tillståndsefterlevnad.

Två tillsyner var initiativärenden och i samma verksamhet. Vid tillsynerna kontrollerades flera olika områden. Gemensamt för de båda tillsynerna var att IVO kontrollerade kompetens hos personal. IVO har vid avslutade tillsynerna gjort bedömningen att det inte förelåg några brister inom de områden som kontrollerades. Vid ena tillsynen påtalade dock IVO för verksamheten ett par förbättringsområden.

Två av de färdigställda tillsynerna var frekvenstillsyner och skedde i två olika verksamheter. Gemensamt för de båda tillsynerna var att IVO bland annat kontrollerade klagomålshantering. IVO fastställde i båda tillsynerna att det inte förelåg några brister inom de områden som kontrollerades.

Uppföljning av offentligt partnerskap och program

Idéburet och offentligt partnerskap (IOP)

Uppföljning av de föreningar som nämnden ingått IOP med sker 2–4 gånger per år. Vid dialogmöten diskuteras utförandet av tjänsten, de ekonomiska förutsättningarna och utvecklingsfrågor. Parterna i avtalet har under året samverkat för att följa ambitionerna i överenskommelsen.

Uppföljning av program för full delaktighet

Omsorgsnämnden är uppföljningsansvarig för kommunens program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Uppföljning av programmet görs i enlighet med kommunens programstyrningsmodell. Det innebär uppföljning i form av dialog och genomgångar av nämndernas och bolagens verksamhets- och affärsplaner. Omsorgsnämnden godkände i oktober 2020 en förstudie om ökad implementering av programmet, framtagen i samverkan med Funktionsrätt Uppsala. Kommunstyrelsen har 24 november 2021 beslutat att revidera programmets handlingsplan. Uppföljning av program för full delaktighet redovisas till omsorgsnämnden vid senare tillfälle.

Avtalsspecifik uppföljning

Avtalsspecifik uppföljning sker både på individ- och verksamhetsnivå. På individnivå sker detta genom att biståndshandläggare regelbundet, eller vid behov, följer upp de insatser som individer beviljats utifrån SoL eller LSS. På verksamhetsnivå sker avtalsuppföljning utifrån ett strategiskt urval samt vid händelser som föranleder en granskning. Avtalsspecifik uppföljning kan ske både på enhetsnivå och i ett vidare perspektiv av en leverantör. Metodval görs utifrån vilken typ av granskning som ska genomföras, och redovisas för varje specifik enhet nedan. Förvaltningen tar hänsyn till omsorgsnämndens bredd av verksamheter samt behov av djup och frekvens vid urval av verksamheter.

Granskningarna syftar till kontroll av att leverantören fortsatt uppfyller uppställda krav i avtal och förfrågningsunderlag.

I uppföljningsarbetet har både brister och framgångsfaktorer framkommit., men i uppföljningsrapporten för 2021 redovisas de delar som främst föranlett åtgärd. Exempel på framgångsfaktorer som förvaltningen uppmärksammat vid planerad avtalsspecifik uppföljning har varit bland annat ett närvarande och engagerande ledarskap och personalkontinuitet i verksamheterna.

Planerad avtalsspecifik uppföljning

Planerad avtalsspecifik uppföljning har en utgångspunkt att granska samtliga verksamhetsområden inom omsorgsnämndens ansvarsområde där nämnden har privata leverantörer. Planeringen utgår från att varje verksamhetsområde och målgrupp ska omfattas i uppföljning under året. Förvaltningens strategiskt planerade avtalssuppföljningar har som utgångspunkt att leverantör ska följas upp tre månader samt efter ett år efter avtalsstart.

Syftet med tremånadersuppföljningarna är att följa upp leverantörens övertagande- och uppstartsprocess i samband med övertagande av drift av boenden. Syftet är även att skapa en god och välfungerande dialog mellan parterna samt möjlighet för leverantören att inkomma med frågor och synpunkter till förvaltningen.

Tremånadersuppföljningarna öppnar för en god dialog och ett bra samarbetsklimat med leverantörerna. Det ger förvaltningen en god inblick i hur verksamheterna bedrivs och verksamhetsansvarigas syn och planering för verksamheterna. Det ger även förvaltningen möjlighet att delge eventuella synpunkter och tillsammans med leverantören föra en dialog kring detta.

Ettårsuppföljningen syftar till att tillvara information som framkommit i tremånadersuppföljning samt att följa upp utvalda områden ur avtalet.

Därefter kan leverantör följas upp igen under avtalstid och urval av vilka leverantörer som följs upp kan vara utefter tex. resultat av tidigare brukar- eller enhetsundersökning.

Verksamheter som bedrivs enligt LSS

Personlig assistans 9 § 2 LSS

Medarbetare inom förvaltningen har fortsatt att tillämpa framtagna rutiner för att stoppa felaktig utbetalning av ersättning av ärenden inom personlig assistans. Fakturorna och utförandet av assistansen har granskats noga för att korrekt schablonbelopp ska betalas ut till bolagen. Den granskningen har resulterat i att kommunens snittkostnad för en utförd assistanstimme har minskat jämfört med tidigare år. Syftet med granskningen har även varit att säkerställa att leverantörerna utför besluten på ett korrekt sätt och att den enskilde får personlig assistans utförd med rätt kvalitet.

En polisanmälan har ingetts i ärende där det förekommit skenanställningar av personliga assistenter.

Under året har även en ny rutin framtagits för bestridanden av fakturor för att stoppa felaktiga utbetalningar till assistansbolag. Under 2021 har den nya rutinen resulterat i 74 bestridanden till ett sammanlagt värde av 2 593 130 kr. Viss del av den ersättningen är hänförlig till kostnader som uppstått under 2020 men bestridanden och stopp av utbetalning har skett under 2021.

Inga nya beslut om återkrav har fattats under 2021. Däremot har två beslut fattats om att stoppa utbetalningar enligt 9 d § 4 LSS om totalt 124 562 kr.

Kommuner är skyldiga att anmäla till IVO om det finns anledning att anta att en tillståndshavares lämplighet för att bedriva verksamhet med personlig assistans kan ifrågasättas (15 § p 11 LSS) Under 2021 skickade omsorgsnämnden åtta anmälningar

till IVO. De flesta rörde bolag som överutnyttjat ersättningen inom personlig assistans genom att inte följa arbetstidslagstiftningen på det sätt som LSS uppställer.

Korttids tillsyn för barn och unga 9 § 7 LSS

För närvarande är det två pågående uppföljningar inom insatsen. Uppföljningarna avser leverantörerna Föreningen Fyriskgården och Kajan friskola AB. De områden som följs upp utifrån ingånget avtal är ledning, personal, bemanning, inflytande, delaktighet, egenkontroll inklusive synpunkter och avvikelshantering samt barns rättigheter utifrån FN:s konvention om barns rättigheter. Resultatet kommer att redovisas år 2022.

Bostad med särskild service för vuxna 9 § 9 LSS

Bogruppen LSS (OSN-2020-00656)

Uppföljning av verksamheterna Bordtennisvägen, Grundstensvägen, Konstnärsvägen och Ärentunavägen. Uppföljningen avsåg att granska effekt av tidigare utförd uppföljning där brister konstaterats gällande begränsningsåtgärder kopplat till pandemin, den enskildes rätt till delaktighet, självbestämmande och inflytande kopplat till smittskyddsåtgärder samt legala företrädares möjlighet till insyn i verksamheten.

Vid uppföljning på individnivå kunde konstateras att begränsningsåtgärderna kopplade till pandemin hade upphört. Verksamheterna var under tiden för uppföljning under en upphandlingsprocess och den nya leverantören har fått tagit del av övergripande information i övertagandeprocessen avseende resultatet av uppföljningen.

Daglig verksamhet 9 § 10 LSS

Främja AB (OSN 2021-00494)

För närvarande är det en pågående ettårsuppföljning inom insatsen med avsikt att kontrollera om Främja AB bedriver sin verksamhet i enlighet med utvalda delar i SOSFS 2011:9. Främja har visat att de har ett tillfredställande ledningssystem för att säkra verksamhetens kvalitet avseende klagomål och synpunkter, avvikelser och Lex Sarah. Resultatet kommer att redovisas i sin helhet år 2022.

Humana LSS Sverige AB (OSN 2020-00521)

En ettårsuppföljning har genomförts för att granska om Humana LSS Sverige AB bedriver sin verksamhet i enlighet med vissa delar i SOSFS 2011:9. Humana har visat att de har ett tillfredställande ledningssystem för att säkra verksamhetens kvalitet avseende klagomål och synpunkter, avvikelser och Lex Sarah.

Verksamheter som bedrivs enligt SoL

Bostad med särskild service SoL

Västerby boendenhet (OSN-2021-00347)

En uppföljning genomfördes för att granska följande utvalda delar i avtalet: Ledning, bemanning, kompetens, avvikelse- och synpunktshantering, inflytande och delaktighet, samverkan samt hälso- och sjukvård.

Uppföljningen påvisade brister vilket medförde att verksamheten fick inkomma med handlingsplan gällande bemanning, utbildning, rutin för genomförandeplaner, kontakt med arbetsterapeut och fysioterapeut samt implementering av samordnad individuell plan. Handlingsplanen godkändes av förvaltningen.

Nytida Brostugegården AB (2021-00215)

I uppföljning av verksamheten granskades följande utvalda delar i avtalet: Delaktighet och självbestämmande, ledningssystem för kvalitet samt samverkan.

Uppföljningen påvisade att det förelåg brister kopplat till bemanning gentemot avtalet. Förvaltningen såg även att det saknades återkommande utbildning i Lex Sarah och utbildning i könsidentitet och könsuttryck (HBTQI), det vill säga kunskap om hur normer i området kan inverka på situationer samt uppföljningen av begränsningsåtgärder.

Leverantör fick inkomma med en handlingsplan, som inte godkändes då de inte åtgärdat bemanningen tillfredställande enligt avtal, vilket föranledde till vite på 27 000 kronor. Vid en ytterligare uppföljning kunde bemanningen godkännas.

Hem för vård eller boende (HVB)

Klingbrogården (HVB) (OSN-2021-00246)

I uppföljning av verksamheten granskades följande utvalda delar i avtalet: Ledning, bemanning, kompetens, avvikelse- och synpunktshantering, hot- och våld, inflytande och delaktighet, egenkontroll, samverkan och hälsosamma levnadsvanor.

Resultatet av uppföljningen resulterade i att verksamheten behövde implementera rutin för synpunkter och klagomål samt förtydliga rutin kring avvikelser och hot- och våld, vilket kommer att följas upp vid en senare uppföljning.

Särskilt boende

Dalbyhemmet (ALN-2021-00514)

Omsorgsnämnden har en överenskommelse med äldrenämnden om drift av 21 lägenheter för äldre med psykisk funktionsnedsättning för Dalbyhemmet.

Avtalsuppföljningen är pågående och de områden som följs upp är: Personalbemanning, kompetens, kompetensutveckling, samverkan, genomförande av uppdrag samt dokumentation och ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Uppföljningen innefattade även hälso- och sjukvård inklusive rehabilitering samt brand och säkerhet samt kris- och katastroforganisation och verksamhet/ledning och organisation.

Uppföljningen är pågående och möte med MAS och MAR har initierats så att frågor rörande hälso- och sjukvård fortsättningsvis kan utvecklas. Myndigheten kommer att

följa upp samtliga brukare på individnivå samt att IVO har initierat en tillsyn av verksamheten. Resultatet kommer att redovisas år 2022.

Ledsagarservice LSS och SoL

Olivia Personlig Assistans AB (OSN-2019-0552)

Vård- och omsorgsförvaltningen genomförde en planerad avtalsuppföljning av inkomna fakturor och fakturaunderlag som Olivia Personlig Assistans AB skickat till förvaltningen, för perioden november 2020 till februari 2021 samt en faktura för oktober 2020.

Förvaltningen noterade eventuellt felfakturerad tid för ledsagning om ca 61 timmar. Felaktigheterna avsåg bland annat tidskrockar med andra insatser, ledsagarens andra anställningar för de månader som avtalsuppföljningen avsåg.

Olivia medger felaktiga tidsrapporteringar gällande vissa datum och fel som uppstått på grund av tidsredovisningar i efterhand men att tiden i sig är rätt fakturerad. Förvaltningen har bett Olivia att inkomma med en handlingsplan, vilken godkändes. Förvaltningen har även haft ett leverantörmöte med utföraren.

Öppna verksamheter

Iris Hadar (OSN-2021-00249)

De områden som följdes upp utifrån avtalet var: Målgrupp och arbetsätt, ledningssystem, ledning, kompetens, personal, inflytande och delaktighet.

Verksamheten fick inkomma med en handlingsplan som sedan godkändes gällande, platschefens utbildning, förtydligande av rutiner i verksamheten, upprätta rutin för att säkerställa att de enbart tar emot deltagare som hänvisats till verksamheten.

Händelsestyrd avtalsspecifik uppföljning

Verksamheter som bedrivs enligt LSS

Korttidsvistelse 9 § 6 LSS

Labanskolan (OSN-2020-00720)

Ekonomisk avtalsuppföljning för Labanskolans korttidsvistelse genomfördes med anledning av att företaget i andra verksamheter fakturerat nämnden felaktigt.

Via granskning av fakturor gällande perioden januari 2020 till och med mars 2021 noterade förvaltningen felaktigheter gällande betalningsvillkor och fakturering som inte överensstämmer med ingånget avtal. Felaktigheterna avsåg prisjustering av index vid 13 tillfällen samt felaktig fakturering för en vecka då verksamheten hölls stängd. Uppföljningen resulterade i att utföraren fick inkomma med handlingsplan samt ett ekonomiskt återkrav på cirka 120 000 kronor.

Daglig verksamhet 9 § 10 LSS

Devebo Omsorg AB (OSN-2019-0339)

Avtalsuppföljning genomfördes med anledning av att verksamhetschef arbetade heltid som skolsjuksköterska samtidigt som hon var verksamhetschef för daglig verksamhet. Uppföljningen påvisade även att verksamhetschefen hade avtalat bort sin lön. Det uppmärksammades även att Devebo felaktigt fakturerat för en högre nivå än vad brukare var nivåmätt till.

Vid avslutad uppföljning kunde konstateras att verksamhetschefen uppfyllde krav och utförde arbetsuppgifter som verksamhetsansvarig. Verksamheten fick inkomma med en handlingsplan med åtgärdskrav om tillämpning av kollektivavtal som sedermera godkändes av förvaltningen. Devebo återbetalade felaktigt belopp på ca 30 000 kr.

Främja AB (OSN-2019-0792)

Avtalsuppföljning genomfördes i syfte att klargöra vem som är verksamhetsansvarig för daglig verksamhet, då kommunikationen från leverantören kom från en person som inte var namngiven och godkänd som verksamhetschef. Uppföljningen påvisade att verksamhetschef uppfyllde krav och utförde arbetsuppgifter som verksamhetsansvarig.

Björkbackagården AB (OSN-2018-0556)

Uppföljning genomfördes med anledningen av att i samtal med leverantör uppstod ovisshet om leverantör fyllt i faktureringsunderlaget korrekt. Avtalsuppföljningen påvisade att leverantör redovisat korrekt tid och avtalsuppföljningen kunde avslutas.

Labanskolan (OSN- 2020-00713)

Avtalsuppföljning genomfördes med anledningen av fakturaunderlaget inte överensstämde med ersättningsgrunden i förfrågningsunderlaget. En avtalsuppföljning inleddes där det framgick att Labanskolan under perioden augusti 2020 till och med mars 2021 felfakturerad nämnden.

Labanskolan och medgav beloppet om 177 501 kr gällande de felaktigheter som påtalats. Labanskolan har på förvaltningens anmodan inkommit med en handlingsplan med vidtagna åtgärder för att förhindra och säkerställa att samma felaktigheter inte skulle återupprepas. Handlingsplanen har godkänts av förvaltningen.

Hem för vård eller boende (HVB)

Opplunda HVB (OSN-2022-00022)

Avtalsuppföljningen föranleddes efter information från en ambulansförare som varit i verksamheten och till förvaltningen i efterhand påtalade om att lokalerna var undermåliga. Förvaltningen utförde platsbesök för att undersöka hur vida lokalerna var undermåliga eller ej. Förvaltningens bedömning var att lokalerna var anpassade till det behov som delar av målgruppen hade och att lokalerna inte var undermåliga.

Analys och utvecklingsarbete

Avtalsuppföljningar för året 2021 har påverkats av pandemin i form av arbetsmetoder för avtalsuppföljning, men inte i form av prioriteringar som det var föregående år. Pandemin har fortsatt påverkan på uppföljningsarbetet i form av att uppföljningar har till mestadels skett digitalt. En konsekvens av pandemin har varit att observation som uppföljningsmetod har ersatts av digitala intervjuer, vilket kan medföra svårigheter i avtalsarbetet. Uppföljning på plats kan medföra en effektivare uppföljning i vissa moment, tex. granskning av handlingar i verksamheten samtidigt som en uppföljning via digitala möten i andra sammanhang kan effektivisera uppföljningsarbetet.

I de uppföljningar som gjorts ligger det specifika avtalet som grund. Områden som följs upp kan därför variera men företagets ledning och ledningssystem för kvalitet har varit ett gemensamt fokus för all planerad avtalspecifik uppföljning. I de uppföljningar som gjorts där intervju har använts som en metod har delaktighet, självbestämmande, ledning och samverkan varit gemensamma fokusområden för dessa.

Program som särskilt beaktats i uppföljningsarbetet har varit Program för full delaktighet och Program för Uppsala kommuns barn- och ungdomspolitik med tillhörande handlingsplan. Förvaltningens konstaterar att leverantörer i huvudsak uppfyller avtalens krav med det finns fortfarande förbättringspotential.

Det har även påvisats i resultaten för brukarundersökning att upplevelsen av kommunikation och inflytande har försämrats inom LSS samtidigt som kommunikationen minskat inom vissa insatser inom SoL under 2021, jämfört med föregående år. Det visade sig även vara en könsskillnad mellan dessa två områden för båda insatserna LSS och SoL. Förvaltningens analys av detta är att fokus på delaktighet, inflytande, kommunikation och självbestämmande behöver vara fortsatt högprioriterat fokusområde i avtalsuppföljning med anledning av att det är grunden till att den enskilde kan vara medskapande i den vård och omsorg som brukaren omfattas om. Delaktighet, självbestämmande och möjligheter till anpassad kommunikation finns som krav i samtliga avtal. Leverantörernas rutiner och vardagliga arbete med att skapa dessa möjligheter behöver fortgå.

Vid sammanställning och analys av årets uppföljningar så ser förvaltningen att det i flera avtalsuppföljningar utbetalats felaktiga ersättningar. Det blir ett kommande förbättringsområde att avtal avseende den ekonomiska ersättningen måste tydliggöras och förenklas, för att minska tolkningsutrymme samt minimera risk för oavsiktliga felaktigheter gällande betalningsvillkor och fakturering.

Vidare har granskning av betalningsvillkor och fakturering visat sig vara ett område som varit viktigt att fokusera på samt även ett utvecklingsområde. I årets uppföljningar är de flesta händelsestyrda men behöver framledes enligt förvaltningens analys fortgå mer systematiskt av fakturagranskare- och attestant.

Uppföljningsarbete är en ständig utveckling och förvaltningen tar med sig erfarenheterna från uppföljningsarbetet år 2021, till framtida strategisk planering.

Omsorgsnämnden
Rapport

Datum:
2022-02-01

Diarienummer:
OSN-2020-00843

Handläggare:
Jessica Dahl, Magnus Hjort, Oscar Chirico

Omsorgsnämndens sammanställda analys inför årsredovisningen

Viktiga händelser under året

Under året har omsorgsförvaltningen och äldreförvaltningen tillsammans bildat vård- och omsorgsförvaltningen utifrån kommunstyrelsens beslut och kommunens värdegrund. Den sammanhållna förvaltningen svarar mot både omsorgsnämnden och äldrenämnden med varsin myndighetsorganisation som samverkar kring gemensamma frågor samt anpassade nämndprocesser.

Flera insatser har genomförts under året för att stärka förutsättningarna för att arbeta tillsammans, vara nyskapande och göra skillnad. Redan i januari 2021 bildades en samlad krisledning, vilket gav bättre förutsättningar att dela resurser och samarbeta i hela förvaltningen för att minimera smittspridningen i verksamheterna. Den nya förvaltningens ledningsgrupp tog också form. Avdelningschefer fick lämna intresseanmälan och detta kompletterades med extern rekrytering. En stab formades, som inkluderar avdelningarna kvalitet och utveckling, regional och lokal samverkan och systemledning i syfte att stärka den strategiska styrningen och helhetsbilden av verksamheten.

All hälso- och sjukvårdskompetens har samlats inom en avdelning för att bättre kunna möta relaterade utmaningar. Den samlade kompetensen utvecklas successivt till en tydligare aktör mot externa parter, regionen, utförare och andra kommuner. Utföraravdelningarna hittar nya sätt att samarbeta, genomför gemensamma upphandlingar och arbetar mer i team med brukarens bästa i fokus. Även stödfunktionerna HR, kommunikation och ekonomi har under året kunnat formera om sina insatser och minska insatserna kopplat till att det nu är en förvaltning. Inför 2022 har ett underlag tagits fram som anger inriktningen så att teamarbete utifrån värdegrunden med brukares livskvalitet i fokus kan genomsyra hela förvaltningen.

Under året har även digitaliseringsarbetet på vård- och omsorgsförvaltningen organiserats så att utsedda medarbetare kan arbeta mer fokuserat kring verksamhetsutveckling med fokus digital teknik. En styrgrupp för digitaliseringsfrågor har inrättats där fokus är information, diskussion och beslut i frågor avseende digitaliseringsinitiativ inom nämnden.

Omsorgsnämnden har beslutat om en plan för välfärdsutveckling för vård och omsorg. Planen har tagits fram i gemensam beredning mellan brukare,

funktionsrättsföreningar, förtroendevalda, fackliga organisationer och tjänstepersoner på vård- och omsorgsförvaltningen.

Utvecklingsplanen är femårig och vägleder i vad som särskilt behöver fokuseras på i utvecklingen av en långsiktig och hållbar vård- och omsorg. I samband med detta har även en välfärdsutvecklare rekryterats för att möjliggöra följsamheten till planen.

Måluppfyllelse under året

Omsorgsnämnden				
Belopp i miljoner kronor	Kommunbidrag 2021	Resultat		
		Bokslut 2021	Bokslut 2020	Helårsprognos 202108
Politisk verksamhet	2	0	0	0
Vård och omsorg äldre (SoL och HSL)	81	-2	-10	1
Vård och omsorg om personer med funktionsnedsättning	1 687	24	25	6
varav öppna insatser	34	-2	-4	0
varav insatser enligt SoL och HSL	351	23	0	3
varav insatser enligt LSS	1 302	4	30	3
Övriga verksamheter	0	0	0	0
Nämnden totalt	1 771	22	16	7

	KF-budget 2021	Bokslut 2021	Bokslut 2020	Helårsprognos 202108
Investeringar	2	1	1	2

Tabell 1: Utfall bokslut i förhållande till kommunfullmäktiges ramtilldelning per verksamhetsområde

Omsorgsnämnden redovisar ett positivt resultat för 2021 på 22 miljoner kronor. Det är andra året i följd som nämnden redovisar ett positivt resultat, då överskottet 2020 var 16 miljoner kronor. Kommunbidraget 2021 var 1 771 miljoner kronor och nämndens nettokostnader uppgick till 1 749 miljoner kronor, vilket betyder att nämnden hållit sig inom sin budget med ett överskott på 1,2 procent av tilldelad budgetram.

Nämndens överskott återfinns i huvudsak inom SoL och HSL yngre, samt delvis inom LSS (se tabell ovan). Det positiva resultatet är en effekt av högre externa intäkter från Migrationsverket och statsbidrag avseende covid (15 miljoner kronor), samt lägre externa köp avseende boende och hemtjänst (7 miljoner kronor). Inom externa köp LSS är kostnaderna för personlig assistans lägre än budgeterat på grund av förbättrad kostnadskontroll och lägre kostnader för sjuklöner (9 miljoner kronor). Externa kostnaden för daglig verksamhet har dock ökat (8 miljoner kronor), vilket innebär att externa köp inom LSS går enligt budget som helhet. Ökande kostnader för transporter inom daglig verksamhet (7 miljoner kronor) och inhyrd personal (6 miljoner kronor) har kompenseras av lägre personalkostnader inom egen regi. Personalbesparingar har varit möjliga då egen regis volymer varit lägre än budgeterat samt att vissa verksamheter inte öppnat i samma takt som planerat.

Utbrottet av Covid-19 har haft både positiv och negativ inverkan på nämndens ekonomi även under 2021. Pandemin har delvis bidragit till en minskad efterfrågan av nämndens insatser, vilket inneburit lägre kostnader för köp av verksamhet både internt och externt. Inom egen regi har flertalet verksamheter, i huvudsak boenden, kunnat anpassa bemanningen efter dessa nya förutsättningar. Pandemin har även påverkat verksamhetens möjlighet att utföra vissa brukaraktiviteter. Samtidigt har behovet av material och skyddsutrustning ökat, samt belastningen på nämndens

hälso- och sjukvårdspersonal. Detta har inneburit ökande kostnader för inhyrd legitimerad personal.

Redovisat överskott 2021 blev större än prognostiserat, eftersom pandemins närvaro i samhället inte minskade som förväntat. I augusti förväntades en återgång till det mer normala och därmed en ökad efterfrågan på nämndens insatser. Men det blev aldrig någon tydlig volymökning under hösten och den statliga ersättningen för sjuklönekostnader förlängdes.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

Omsorgsnämnden bidrar i hög grad till måluppfyllelse i sju av nio inriktningsmål. Utmaningar för att nå måluppfyllelse för nämnden har under år 2021 varit särskilt tydliga under inriktningsmålen 1 och 3:

Inom inriktningsmål 1 har pågående arbete har delvis lett till önskat resultat, vilket till största delen beror på att nämndens verksamheter, i varierande grad, påverkats av den pågående pandemin. Ett flertal verksamheter har varit tvungna att anpassas och ställa om för att minska smittspridning. Uppdrag och arbetsuppgifter på vård- och omsorgsförvaltningen har fått omprioriterats med anledning av pandemin. Förutsättningarna bedöms vara goda för att så snart pandemiläget så tillåter kunna återstarta insatser och aktiviteter som pausats tillfälligt.

Inom inriktningsmål 3 är bedömningen vid årets slut att miljöfrågorna i verksamheterna behöver belysas ytterligare så att arbetet för att öka takten i klimatomställningen inom nämndens verksamheter stärks.

Utmaningar har även funnits under inriktningsmål 8 även om bedömningen är att nämnden bidrar i hög grad till måluppfyllelse. Den pågående pandemin har försvårat för personer med funktionsnedsättning att vara delaktiga i samhället då allt fler samhällstjänster utförs digitalt.

För att öka den digitala kompetensen hos personer med funktionsnedsättning har det inom projektet Funk IT genomförts anpassade kurser och individuell undervisning för att öka kunskapen och därmed användandet av dator, surfplatta eller mobil, vilket behövs för att kunna söka information och uträtta ärenden. Det kursmaterial som användes finns nu tillgängligt för fortsatt användning av personer i målgrupperna och för många andra som kan behöva stöd eller tydliga instruktioner för att klara att använda modern teknik.

Nämndens grunduppdrag inryms i första hand under inriktningsmål 7. Bedömningen är att nämnden som helhet lyckats gott med ansvaret för sitt grunduppdrag under året.

Inriktningsmål	Helt uppfyllt	I hög grad uppfyllt	Delvis uppfyllt	Ej uppfyllt
1. Uppsala kommun ska ha en jämställd och hållbar ekonomi			x	
2. Uppsala ska vara tryggt och attraktivt att leva, verka och vistas i		x		
3. Uppsalas stad och landsbygd ska växa genom ett hållbart samhällsbyggande			x	
4. Uppsala ska vara jämlikt och inkluderande med goda förutsättningar för folkhälsa och livskvalitet		x		
5. Uppsalas invånare ska ha bostad och arbete		x		
6. Uppsalas alla barn och elever ska klara sin utbildning, nå sin gymnasieexamen och utmanas i sitt lärande		x		
7. Uppsala ska vara en äldrevänlig kommun och invånare med funktionsnedsättning ska uppleva trygghet, frihet och tillgänglighet		x		
8. Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället		x		
9. Uppsala kommuns medarbetare ska ha bra arbetsvillkor och kan med hög kompetens möta Uppsala		x		
Totalt	0	7	2	0

Tabell 2: Status på Inriktningsmål

Kommunfullmäktiges uppdrag

Utifrån Mål och budget 2021–2023 arbetar omsorgsnämnden i elva uppdrag. I tio av dem går arbetet enligt plan men i uppdraget som handlar om kartläggning av hur nämndens resurser kommer män och kvinnor till godo, är arbetet försenat. Detta på grund av att myndigheten behövde omprioritera sitt arbete till följd av pandemin.

Uppdrag	Klart	Enligt plan	Inte påbörjat	Inte enligt plan	Genomförs inte
Genomföra en årlig kartläggning av hur nämndernas och bolagsstyrelsernas resurser kommer män och kvinnor till godo i syfte att omfördela resurser för att främja jämställdhet och likvärdighet.				x	
Förenkla företagets vardag genom att utveckla en nytänkande, effektiv och rättssäker företagservice.		x			
Vässa kommunens förmåga att förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet och kriminalitet.		x			
Öka takten i klimatomställningen för att minska växtgasutsläppen och nå målet om en fossilfri välfärdskommun 2030 och klimatpositivt Uppsala 2050.		x			
Påskynda integrationen för en snabbare etablering av nyanlända och skapa förutsättningar för fler människor att försörja sig genom utbildning, arbete eller entreprenörskap.		x			
Förbättra möjligheten till anställning för personer med funktionsnedsättning i kommunens verksamheter.		x			
Genomlys och stärk samverkan, metoder och finansieringsmodeller avseende elever med stort stödbehov.		x			
Utveckla systematik genom exempelvis språkundervisning och språkmentorer för att säkerställa tillräckliga kunskaper i svenska språket för anställda med behov av det inom vård och omsorg.		x			
Öka kunskapen om och utarbeta en systematik för att skapa likvärdiga möjligheter för invånarna att vara delaktiga i utvecklingen av Uppsala.		x			
Stärka den strategiska och operativa kompetensförsörjningsplaneringen för kommunen som arbetsgivare med fokus på bristyrken.					
Kvarvarande: Ta fram en informationshanteringsplan som utifrån verksamheternas processer stödjer en effektiv, rättssäker och digital informationshantering					
Totalt	0	10	0	1	0

Tabell 3: Status uppdrag

Utvecklingen över tid

Nämndens ansvarsområde fördelas (diagram 1), där ca 98 procent av nettokostnaderna härrörs från lagstadgad verksamhet (LSS och SoL).

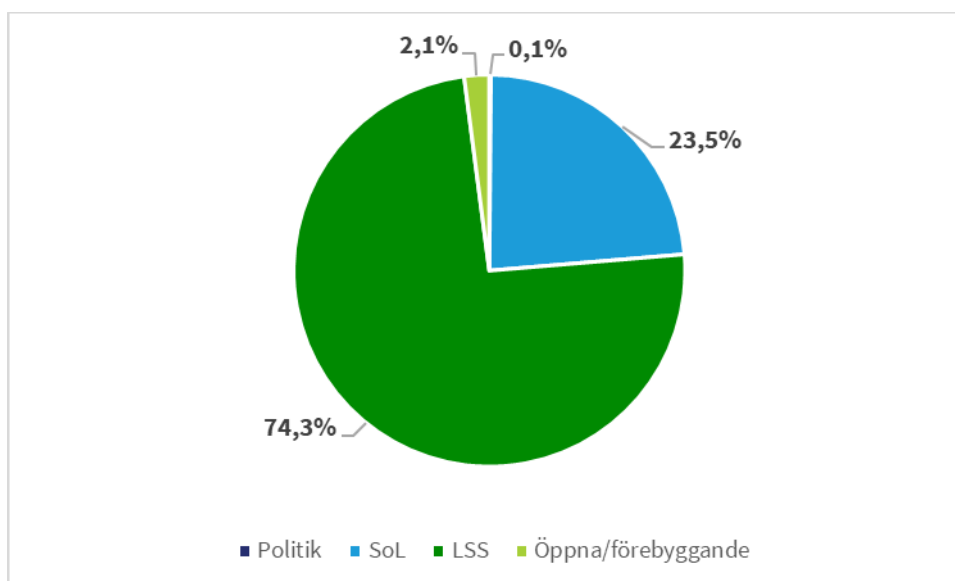

Diagram 1: Fördelning av omsorgsnämndens nettokostnader utifrån lagrum

I jämförelse med de andra kommunerna i R9-nätverket ligger Uppsala kommuns kostnader för nämndens ansvarsområde strax under snittet (2,5 procent 2020, tabell 4). En påverkansfaktor är att Uppsala kommun har relativt många servicebostäder LSS, vilket är en insats som har en lägre kostnad än andra typer av boenden.

Nettokostnad funktionsnedsättning totalt (SoL, LSS, SFB), kr/inv				
	2017	2018	2019	2020
Eskilstuna	6 470	7 027	7 130	7 240
Gävle	6 641	7 142	7 345	7 016
Jönköping	7 045	7 528	7 635	7 717
Linköping	5 825	5 888	6 002	6 238
Norrköping	7 072	7 287	7 311	7 330
Södertälje	8 650	8 604	8 752	8 477
Uppsala	6 550	6 807	7 016	6 976
Västerås	5 290	5 599	5 981	6 006
Örebro	7 032	7 063	7 362	7 418
Resultatnätverket R9 (ovägt medel)	6 730	6 994	7 170	7 157

Tabell 4: Kostnad för funktionsnedsättning totalt (SoL, LSS, SFB) uttryckt i kronor/invånare i jämförelse med övriga kommuner i R9-nätverket

Nettokostnadsavvikelsen inom LSS har ändrats från en negativ nettokostnadsavvikelse 2019 på -1,1 procent till en positiv avvikelse 2020 på 1 procent. Detta motsvarar en kostnad över referenskostnad med ca 12 miljoner kronor.

Nettokostnadsavvikelse LSS, (%)				
	2017	2018	2019	2020
Eskilstuna	-3,4	-0,5	-1,8	-2,3
Gävle	-0,5	0,1	-0,3	0,7
Jönköping	3,3	4,5	4,8	9,6
Linköping	-6,6	-6,9	-6,7	-6,7
Norrköping	-0,5	-0,9	-2,0	-2,1
Södertälje	-1,9	-2,8	-3,1	-2,3
Uppsala	-0,7	-0,6	-1,1	1,0
Västerås	-3,7	-2,4	-3,6	-3,0
Örebro	-1,6	-0,6	-1,9	-2,8
Resultatnätverket R9 (ovägt medel)	-1,7	-1,1	-1,7	-0,9

Tabell 5: Nettokostnadsavvikelse LSS i procent

Ekonomiskt utfall

Omsorgsnämnden				
Resultaträkning (mnkr)	Resultat 2021	Budget 2021	Resultat 2020	Resultat 2019
Försäljningsintäkter	853	866	799	798
Taxor och avgifter	15	14	15	15
Bidrag	233	145	228	184
Verksamhetens intäkter	1 101	1 025	1 042	997
Köp av huvudverksamhet	-1 466	-1 488	-1 422	-1 426
Kostnader för arbetskraft	-902	-907	-886	-882
Inhyrd personal	-8	-2	-4	-2
Lämnade bidrag	-165	-113	-132	-114
Lokal- och fastighetskostnader	-83	-83	-79	-90
Material	-32	-25	-31	-27
Övriga kostnader	-95	-78	-86	-55
Kommungemensamma kostnader	-97	-100	-92	-77
Verksamhetens kostnader	-2 848	-2 795	-2 732	-2 673
Avskrivningar	-1	-1	-1	-1
Verksamhetens nettokostnader	-1 749	-1 771	-1 691	-1 677
Kommunbidrag	1 771	1 771	1 707	1 618
Resultat	22	0	16	-59

Tabell 6: Resultatutveckling 2019–2021

Störst avvikelse mot budgeterade intäkter och kostnader beror på projektmedel och projekt som genomförts under året. Projekten påverkar både intäkter, lämnade bidrag, personalkostnader och övriga kostnader.

Redovisade intäkter överstiger budget med 75 miljoner kronor, där 68 miljoner kronor avser projektmedel. Dessa intäkter möts av en lika stor kostnad och är därför inte resultatpåverkande för nämnden. Statsbidrag kopplade till pandemin är dock resultatpåverkande och har gett en positiv intäktseffekt på 11 miljoner kronor. Det innefattar både ersättning för merkostnader 2020 (5 miljoner kronor) och ersättning för sjuklönekostnader 2021. Även återsökta belopp från Migrationsverket har beviljats i högre grad än förväntat.

Redovisade kostnader för köp av huvudverksamhet är 22 miljoner kronor lägre än budget, då volymerna varit lägre än förväntat inom flera verksamheter både internt och externt under 2021. Av de minskade kostnaderna avser 8 miljoner kronor externa köp för boende och hemtjänst.

Den största personalbesparingen har genomförts inom avdelning arbete och bostad. Verksamheten har kunnat minska personalkostnaden på grund av exempelvis lägre beläggning, senareläggning av verksamhetsöppning, samt färre antal chefer än budgeterat. Summeras kostnader för arbetskraft och inhyrd personal i tabellen ovan, skiljer det endast 1 miljon kronor mellan utfall och budget 2021. Detta förklaras med att 14 miljoner kronor av personalkostnaderna avser genomförda projekt. Som tidigare nämnts möts dessa kostnader av en lika stor intäkt, vilket innebär att personalkostnader inklusive inhyrd personal i praktiken redovisar ett överskott på 13 miljoner kronor.

Kvarvarande kostnadspost med markant påverkan på resultatet är kostnaden för omsorgsresor inom daglig verksamhet. Årets kostnad är 7 miljoner kronor högre än budget. Även om pandemin minskat antalet deltagare på plats inom daglig verksamhet, har man samtidigt anpassat körningarna med hänsyn till pandemin och det har inneburit kostnadsökningar.

Egen regi

Egen regi (mnkr)	Resultat 2021	Avvikelse mot budget	Resultat 2020
Verksamhetens intäkter	947	-7	922
- varav försäljning m.m.	843	-17	792
- varav bidrag	104	10	131
Verksamhetens kostnader	-995	-1	-952
- varav personal	-815	21	-820
- varav inhyrd personal	-8	-6	-4
- varav material	-24	-2	-26
- övriga kostnader	-148	-14	-102
RESULTAT	-49	-7	-29

Tabell 7: Egen regis resultat 2021 mot 2020 och mot budget exklusive projektintäkter och projektkostnader

Egen regi redovisar underskott mot budget på 7 miljoner kronor. Intäkter avviker på grund av fortsatt sjuklönekompensation och statsbidrag för covidrelaterade kostnader. Försäljningsintäkterna redovisar underskott vilket speglar minskade volymer inom egen regi, framför allt inom LSS. Kostnader för personal har kunnat anpassas utifrån minskade volymer. Denna besparing möts av kostnadsökning inom inhyrd legitimerad personal, material och lokalkostnader.

Systemledning

Systemledning (mkr)	Resultat 2021	Avvikelse mot budget	Resultat 2020
Verksamhetens intäkter	1 855	13	1 826
- varav taxor och avgifter	24	3	23
- varav bidrag	61	9	97
Verksamhetens kostnader	-1 785	17	-1 781
- varav köp av verksamhet	-1 466	22	-1 421
- varav lämnade bidrag	-113	-8	-120
- varav personal	-72	-2	-66
- varav omsorgsresor	-37	-7	-34
- övriga kostnader	-97	11	-140
RESULTAT	71	29	45

Tabell 7: Resultat systemledning 2021 mot 2020 och mot budget exklusive projektintäkter och projektkostnader

Systemledning visar ett överskott på 29 miljoner kronor. Intäkterna avseende bidrag avviker positivt på grund av extern ersättning avseende habiliteringsersättning och bemanningsförstärkning. Dessa intäkter möts av motsvarande kostnader inom lämnade bidrag. Systemledningens köp av huvudverksamhet avviker positivt då volymerna varit lägre än förväntat inom flera verksamheter både internt och externt under 2021. Insatser som avvikit mest från budget är personlig assistans enligt LSS, bostad med särskild service samt hemtjänst.

Omsorgsresor avviker negativt bland annat kopplat till coronaanpassade transporter inom daglig verksamhet. Övriga kostnader avviker positivt på grund av lägre kostnader för vite till IVO samt lägre fastighetskostnader.

Personlig assistans enligt LSS

Verksamhetsområdets positiva avvikelse mot budget för köp av verksamhet exklusive sjuklönekostnader för personlig assistans uppgår till 7 miljoner kronor. Det beror i huvudsak på bättre kostnadskontroll, lägre volymer än budgeterat då bland annat ärende övergått till Försäkringskassan samt att genomsnittskostnaden per ersatt timme blev lägre än budget.

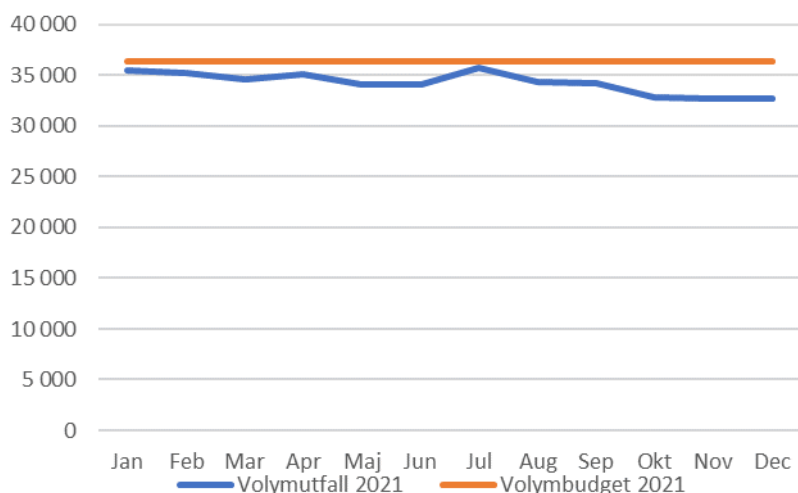

Diagram 2: Personlig assistans beslutade timmar mot budget

Hemtjänst

Verksamhetsrådets positiva avvikelse mot budget för ersättningar uppgår till 5 miljoner kronor och förklaras främst av utbrottet av covid-19 som medfört att brukarna efterfrågat färre timmar.

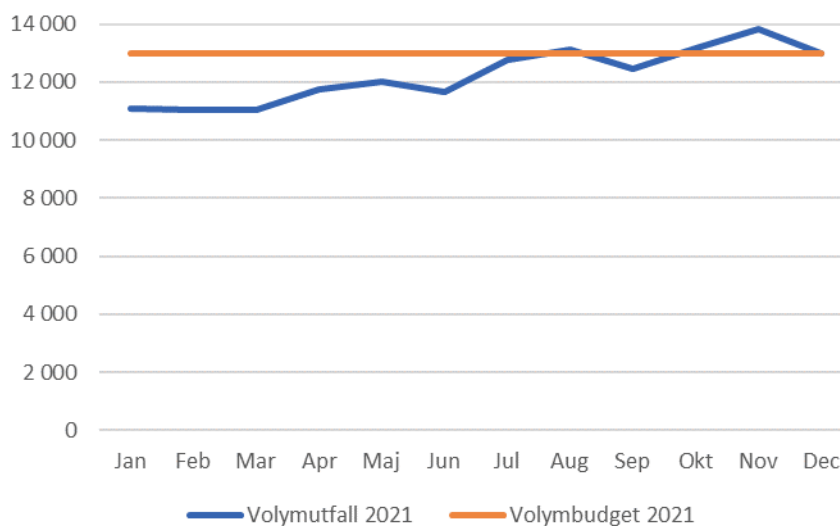

Diagram 3: Hemtjänst beslutade timmar mot budget

Framtida utmaningar

Enligt Statistiska centralbyråns befolkningsframskrivning kommer invånarantalet i Sverige vara drygt 11 miljoner år 2030 och 13 miljoner år 2070. Antalet äldre personer ökar mest och år 2070 beräknas var fjärde invånare i Sverige vara över 65 år. Behoven hos målgruppen personer med funktionsnedsättning förändras. Yngre efterfrågar andra insatser, antalet personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar med behov av stöd ökar. Behoven är inte homogena och allt fler har en komplex problematik med exempelvis inslag av både psykisk sjukdom och missbruk.

Det är inte bara demografin och en förändrad målgrupp som sätter ökad press på ekonomi och kvalitet, utan även kompetensförsörjning och medborgarnas ökade krav på offentlig service, exempelvis e-tjänster.

Digital välfärdsteknik, digitala arbetssätt och innovativa lösningar behöver utvecklas för att underlätta för brukare i vardagen och säkerställa att personella resurser används där de bäst behövs.

Att attrahera och rekrytera chefer förväntas bli en större utmaning framöver. Denna utmaning relaterad till Uppsala kommuns riktmärke för antal medarbetare per chef innebär att vård- och omsorgsförvaltningen har påbörjat arbetet med att ta fram en strategi för att attrahera och behålla chefer.

Under coronapandemin har personer med funktionsnedsättning drabbats av samma konsekvenser som den övriga befolkningen, i form av restriktioner och fysisk distansering. Det har i vissa fall resulterat i isolering och ensamhet. Samtidigt har nedstängningen av dagliga verksamheter och träffpunktsverksamheter ytterligare ökat isoleringen hos dessa personer, som redan före pandemin ofta hade begränsade sociala kontakter. Vissa av pandemins konsekvenser torde vara relativt övergående, till exempel restriktioner. Andra konsekvenser som troligen blir mer långvariga är:

- Kvarhängande psykisk ohälsa och sämre mående, i synnerhet för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Risken förstärks av att den psykiska ohälsan i gruppen redan är hög.
- Negativa konsekvenser för anhöriga som gett ökat stöd till närstående till personer med funktionsnedsättning, både när det gäller hälsa och ekonomi.

Nämnden står fortfarande inför stora utmaningar i att nå en ekonomi i balans kommande år. Under 2019 när nämnden hade en större verkställighet/nyttjande av sina insatser redovisades ett underskott på 59 mnkr. En delförklaring till att nämnden når överskott för andra året i rad 2021 är ett lägre nyttjande av ett antal insatser av olika anledningar samt fortsatt covidstöd. I det fall alla brukare skulle nyttja sina beslut fullt ut så skulle detta medföra ett större underskott för nämnden. För att såväl kunna erbjuda brukarna det stöd de har rätt till och samtidigt nå en budget i balans arbetar nämnden bland annat med en ny intern resursfördelningsmodell samt nya ersättningsmodeller.

Utmaningar gällande verkställighet finns inom flera insatser men främst inom bostad med särskild service LSS 9:9, gruppboendestäder för vuxna. Däremot visar den senaste analysen på att behovet av bostad med särskild service socialpsykiatri SoL har minskat något. Planerade öppningar av nya boenden under kommande år innebär ökad kostnadsnivå för nämnden. För socialpsykiatri, SoL omvårdnad och daglig verksamhet finns behov av viss samlokalisering. Vidare är många av nämndens lokaler eftersatta och inte alltid verksamhetsanpassade. En stor utmaning är att säkerställa ändamålsenliga lokaler med rätt storlek till rätt målgrupp för att bibehålla hög kvalitet och samtidigt effektivisera kostnaderna i form av stordriftsfördelar.

Lagändringar

Socialtjänstlagen

Hållbar socialtjänst är en ny socialtjänstlag (SOU 2020:47), som nu bereds i Regeringskansliet. I betänkandet föreslås bland annat att socialtjänsten tydligare ska inrikta verksamheten mot förebyggande insatser samt att kommunerna ska få möjlighet att tillhandahålla insatser utan föregående behovsprövning och biståndsbeslut. Därutöver föreslås att socialtjänstens verksamhet ska bedrivas i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet. Sammantaget skulle förslaget till en ny socialtjänstlag innebära en omställning av socialtjänstens organisering, arbetssätt och metoder. Införande av ny Socialtjänstlag planeras ske i januari 2023.

Lag om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation

Regeringskansliet föreslår en ny lag om sammanhållen vård- och omsorgsdokumentation. Syftet är att det ska bli lättare för vård- och omsorgsgivare att dela personuppgifter med varandra. Patientdatalagens bestämmelser om sammanhållen journalföring förs över till den nya lagen. Likaså förs bestämmelser in om de delar av socialtjänstens verksamheter som gäller omsorg om äldre personer och personer med funktionsnedsättning. Den nya lagen ökar möjligheten till närmare samarbete mellan olika huvudmän, såsom Region Uppsala och Uppsala kommun.

Hälso- och sjukvårdslagen

Utifrån regeringens utredning Samordnad utveckling för god och nära vård finns förslag på lagändringar som kommer att förändra utförandet av den kommunala hälso- och sjukvården. Det ena förslaget är att reglera patientlagen så att det lagstiftas att varje patient ska ha möjlighet till ett så kallat patientkontrakt och att det ska bli

obligatoriskt för både regioner och kommuner att tillhandahålla patientkontrakt från och med år 2024.

Det andra förslaget är att i den nya bestämmelsen i Hälso- och sjukvårdslagen ska anges att regionen och kommunen ska säkerställa att utbildning sker inom den hälso- och sjukvård som den ansvarar för. Bestämmelsen införs i syfte att synliggöra utbildningens betydelse för kompetensförsörjning och för att möjliggöra att fler aktörer i hälso- och sjukvården medverkar i utbildningen.

Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade

En utredning av insatser enligt lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade och assistans enligt socialförsäkringsbalken har genomförts. I denna översyn fanns ett antal lagändringsförslag som bedömdes träda i kraft den 1 januari 2022. Utredningen föreslog tre nya LSS-insatser, personlig service och boendestöd, personligt stöd till barn och förebyggande pedagogiskt stöd. Det föreslogs även att ledsagarservice ska bli en del av insatsen personlig service och boendestöd samt att staten ska ta hela ansvaret för insatsen personlig assistans.

Remissinstanserna lämnade synpunkter i slutet av 2020, men en proposition är ännu inte framlagd.